

# Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

## De Ontzetting van het Recht om een voertuig te besturen

Het groot aantal verkeersongevallen heeft de wetgever ertoe genoopt een nieuwe maatregel in te stellen tegen de roekeloze en onbekwame weggebruikers. Deze maatregel is de vervallenverklaring van het recht een voertuig te besturen, hetzij tijdelijk, hetzij definitief.

Vertrouwend op de doorzichtigheid van de Hoven en van de Rechtbanken, heeft hij hun de macht toegekend dit verbod uit te spreken.

### I. Wetgeving

De vervallenverklaring van het recht een rijtuig te voeren werd in onze wetgeving opgenomen door de Wet van 1 Augustus 1924 (1) welke een wijziging bracht aan de Wet van 1 Augustus 1899 (2) op de Politie van het Wegverkeer.

Naderhand heeft de Koning, krachtens de buitengewone machten die hem verleend werden bij de Wet van 7 September 1939 (3), de Besluitwet dd. 14 November 1939 (4) uitgevaardigd betreffende de beteugeling van de dronkenschap waarin tevens de ontzetting van het recht om een voertuig te besturen voorzien werd.

### II. Juridisch karakter der vervallenverklaring

A. *De vervallenverklaring uitgesproken bij toepassing der Wet van 1 Augustus 1899 op de Politie van het Wegverkeer gewijzigd door de Wet van 1 Augustus 1924.*

#### 1. Discussie.

Na het afkondigen der Wet van 1924, die zoals hoger vermeld het stelsel der vervallenverklaring heeft ingesteld, werd er een tijd lang door de rechtsgeleerden getwist omtrent het juridisch karakter van deze maatregel. Een gedeelte ervan beweerde dat het hier steeds om een straf ging; terwijl anderen staande hielden dat de vervallenverklaring steeds een veiligheidsmaatregel was.

#### 2. Kritiek.

Deze laatste absolute stelling schijnt ons weinig verdedigbaar in het licht van de voorbereidende werken. Inderdaad, bij het lezen van de verslagen van de

Baron de Moffarts (5) en van de Heer Fernand Golenvaux (6) zal het opvallen dat de term « strafbepaling » menigmaal aangehaald wordt wanneer er van de vervallenverklaring gesproken wordt.

#### 3. Rechtspraak.

Het Verbrekingshof heeft dan ook zeer spoedig een einde gesteld aan deze discussie en heeft deze maatregel tussen de bijkomende straffen gerangschikt bij zijn arresten van 25 Maart 1929 (7), van 3 Februari 1930 (8), van 7 Juli 1936 (9) en van 30 Juni 1941 (10).

#### 4. Uitzondering.

Het artikel 2 der Wet van 1 Augustus 1899/1924 voorziet tevens de vervallenverklaring die moet uitgesproken worden wanneer de delinquent onbekwaam erkend wordt een rijtuig te voeren.

Golstein en Van Roye houden staan dat ook deze ontzetting als een bijkomende straf dient beschouwd (11) en R. Erkens in zijn boek « De Wetgeving op het Wegenverkeer » (12) is dezelfde mening toegedaan.

Tal van juristen hebben destijds gemeend deze stelling te kunnen afleiden uit zekere arresten van het Verbrekingshof, alhoewel dit Hof de kwestie zelf onaangeroerd liet.

De vervallenverklaring wegens fysieke onbekwaamheid draagt nochtans veel meer het karakter van een veiligheidsmaatregel. Inderdaad, door aan de rechter het uitspreken van deze ontzetting op te leggen voor een tijdperk gelijkstaande met de waarschijnlijke duur der onbekwaamheid bij de minste veroordeling wegens misdrijf tegen de Politie op het vervoer, kan de wetgever dergelijke maatregel niet als een straf aangezien hebben: hij zou zoniet afbreuk gedaan hebben aan de oude rechtsregel dat een straf dient in verhouding te zijn tot de schuld van de dader (Poena debet commensurari delicto) (13).

Een arrest van het Verbrekingshof dd. 14 Februari 1949 (14) zegt thans uitdrukkelijk dat de ontzetting van het recht een voertuig te besturen, wanneer zij uitgesproken wordt om reden van de fysieke onbekwaamheid, een veiligheidsmaatregel is. Zelfde Hof had reeds vroeger deze zienswijze impliciet aangenomen door zijn arresten d.d. 30 Juni 1941 (10) en d.d. 4 October 1938 (15) door te zeggen dat de schor-

sing niet moest uitgesproken worden ingeval de voorwaarde toegestaan werd wat de hoofdstraffen betreft, alsook door zijn arresten d.d. 27 Februari 1933 <sup>(10)</sup> en d.d. 11 Juli 1932 <sup>(17)</sup> door aan te stippen dat er geen oorzakelijk verband dient te bestaan tussen de onbekwaamheid en de inbreuk.

## 5. Besluit.

De vervallenverklaring voorzien in de Wet van 1899/1924 is in principie een bijkomende straf; zij is een veiligheidsmaatregel indien zij uitgesproken wordt wegens lichamelijke onbekwaamheid van de weggebruiker.

B. *De ontzetting van het recht om een voertuig te besturen bij toepassing van artikel 10 der Besluitwet van 14 November 1939 betreffende de beteugeling der dronkenschap.*

## 1. Middel in rechte aangevoerd.

Er werd in rechte staande gehouden dat deze ontzetting een veiligheidsmaatregel is en dat zij gegrond is op de lichamelijke onbekwaamheid een voertuig te besturen. Het Verbrekingshof heeft in zijn arrest d.d. 27 Februari 1950 <sup>(20)</sup> dit middel verworpen als zijnde een verkeerde interpretatie van de wettekst.

## 2. Deze ontzetting is een straf.

Wij menen dit uit de wettekst zelf te kunnen halen. De laatste alinea van artikel 10 der Besluitwet d.d. 14 November 1939 bepaalt uitdrukkelijk: «In geval van overtreding van deze besluitwet is artikel 9 der wet van 31 Mei 1888 niet van toepassing op de veroordeling tot ontzetting van het recht om een voertuig of een luchtschip te besturen». Welnu het artikel 9 Wet van 31 Mei 1888 omtrent de voorwaardelijke veroordeling <sup>(18)</sup> handelt *enkel* over de schorsing van tenuitvoerlegging van straffen en oefent geen invloed uit op veiligheidsmaatregelen. Wij hoeven dus hieruit af te leiden dat de wetgever deze ontzetting van het recht om een voertuig te besturen impliciet als een straf beschouwd heeft door, wat deze ontzetting betreft, het voordeel van een wet die enkel straffen aanbelangt, uit te sluiten Anders geredeneerd: moest de wetgever de vervallenverklaring in kwestie als een veiligheidsmaatregel bedoeld hebben dan zouden wij niet begrijpen om welke reden hij de toepassing zou uitsluiten van artikel 9 der wet van 31 Mei 1888 daar deze wet alleszins niets te zien heeft met veiligheidsmaatregelen.

## III. De schorsing van tenuitvoerlegging der vervallenverklaring

A. *De vervallenverklaring als straf uitgesproken bij toepassing der wet van 1899/1924 op de Politie van het Wegverkeer.*

## 1. Wetgeving. Toepasselijkheid op de vervallenverklaring.

Het artikel 9 der Wet van 31 Mei 1888 <sup>(18)</sup> omtrent de voorwaardelijke veroordeling gewijzigd door artikelen 1 tot en met 4 der Wet van 14 November 1947 <sup>(19)</sup> machtigt de Hoven en de Rechtbanken de schorsing van tenuitvoerlegging der straffen uit te spreken indien de maat der hoofdstraf en het verleden van de verdachte de perken dezer gunstwet niet overschrijden.

Daar de vervallenverklaring, als straf uitgesproken,

een bijkomende straf is, kan de rechter de verdachte van deze gunstwet laten genieten. Het Verbrekingshof heeft dit expliciet bevestigd in zijn arresten d.d. 30 Juni 1941 <sup>(10)</sup>, d.d. 7 Juli 1936 <sup>(9)</sup>, d.d. 3 Februari 1930 <sup>(8)</sup>, d.d. 25 Maart 1929 <sup>(7)</sup>, d.d. 3 Maart 1902 <sup>(21)</sup> en d.d. 18 Maart 1889 <sup>(22)</sup>.

## 2. Oud regiem. — Geen mogelijkheid de straffen te splitsen.

Vóór het afkondigen der Wet van 14 November 1947 <sup>(19)</sup> moest de schorsing der vervallenverklaring uitgesproken worden indien de voorwaarde toegestaan werd voor de hoofdstraffen. Dit werd te meer door laatstvermelde arresten van het Verbrekingshof geconstateerd. Als beweegreden werd hiertoe aangehaald dat de Wetgever van 1888, door te vermelden dat de veroordeling geacht werd niet te bestaan indien gedurende de uitgesproken termijn de veroordeelde geen nieuwe veroordeling opliep voor misdaad of wanbedrijf, hierdoor bedoelde de integrale of de «in haar geheel genomen» veroordeling. De schorsing, wanneer zij uitgesproken werd, moest zich dus uitstrekken tot de uitvoering van alle hoofd- en bijkomende straffen en mocht niet uitgesproken worden voor bepaalde straffen alléén, indien deze de sanctie vormden van een zelfde feit.

## 3. Nieuw regiem. — Splitsing van straffen.

De wet van 14 November 1947 heeft het artikel 9 der Wet van 31 Mei 1888 gewijzigd door de splitsing van de straffen toe te laten. Het nieuw artikel 9 luidt als volgt: «Bij het veroordelen tot één of meer straffen... kunnen de Hoven en Rechtbanken bevelen dat de tenuitvoerlegging van het vonnis of van het arrest of van de hoofd- of vervangende straffen die zij bepalen geschorst worden...».

Het zal dadelijk opvallen dat deze wettekst op zich zelf beschouwd redelijk duister is aangaande het lot der bijkomende straffen. De voorbereidende werken echter bevatten menigvuldige besprekingen omtrent de bedoeling van de wetgever. De huidige tekst in dit opzicht beschouwd, is deze welke voorgesteld werd door de Commissie van Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. In het aanvullend verslag namens vermelde commissie uitgebracht op 29 Januari 1947 door de Heer Carton de Wiart <sup>(23)</sup> werd er uitdrukkelijk gezegd: «De Kamer heeft aldus aan de Hoven en Rechtbanken willen toelaten wanneer zij een arrest of een vonnis uitspreken een bepaalde veroordeling te schorsen, bijvoorbeeld de veroordeling tot gevangenisstraf en tevens dadelijk uitvoerbaar te verklaren een ander bepaalde straf bijvoorbeeld een geldboete, de verbeurdverklaring, het verbod een voertuig te besturen...». Op 22 October 1947 <sup>(24)</sup> vermeldt zelfde verslaggever nogmaals expliciet dat het inzicht van de wetgever is: «de Hoven en Rechtbanken toe te laten het uitstel in zekere zin te splitsen, dit wil zeggen dat dit uitstel zal kunnen worden toegestaan voor de geldboete of sommige ontzettingen en vice-versa.»

Wij moeten dus uit de lezing van de voorbereidende werken besluiten dat de wetgever de rechter vrijgelaten heeft uitstel te verlenen voor de hoofdstraf en geen uitstel voor de vervallenverklaring of het tegenovergestelde.

## 4. Vervolg. — Niet gewettigde splitsing.

Dit punt werd tevens opgeklaard door het aanvul-

lend verslag d.d. 29 Januari 1947 <sup>(23)</sup> waarvan hoger spraak ter gelegenheid van de wijziging van de tekst die in eerste lezing aangenomen werd en die zegde: «kunnen de Hoven en Rechtbanken... bevelen dat de tenuitvoerlegging geheel of ten dele zal geschorst worden.» Deze tekst werd volgens de verslaggever veranderd omdat men hierdoor zou kunnen verstaan hebben dat een zelfde straf mocht uiteengerukt worden, — hetgeen het inzicht van de Kamer niet was.

Het is dus de rechter niet toegelaten de vervallenverklaring, die hij voor een termijn uitspreekt te splitsen door te zeggen dat de tenuitvoerlegging van deze straf gedeeltelijk zal geschieden en gedeeltelijk zal geschorst worden, bijvoorbeeld: drie maand ontzetting van het recht een voertuig te besturen zonder uitstel en daarna drie maand met uitstel.

*B. De vervallenverklaring als veiligheidsmaatregel uitgesproken bij toepassing der Wet van 1899/1924 op de Politie van het Wegverkeer.*

De vervallenverklaring wegens lichamelijke onbekwaamheid van de delinquent kan niet het voorwerp uitmaken van uitstel daar het artikel 9 der Wet van 31 Mei 1888 (Wet van 14 November 1947) enkel toepasselijk is op de straffen.

Het Verbrekingshof in zijn arrest van 4 October 1938 <sup>(15)</sup> besliste reeds alvorens de Wet van 31 Mei 1888 gewijzigd werd dat geen enkel wettelijke beschikking de rechter verplichtte van de schorsing tot deze maatregel uit te breiden.

*C. De ontzetting van het recht een voertuig te besturen uitgesproken bij toepassing van artikel 10 der Besluitwet van 14 November 1939.*

1. Uitsluiting van toepasselijkheid.

Zoals hoger uiteengezet is deze vervallenverklaring een straf. De schorsing dezer ontzetting mag echter niet uitgesproken worden gezien bij artikel 10 dezer wet de toepassing van artikel 9 der Wet d.d. 31 Mei 1888 (Wet van 14 November 1947) uitdrukkelijk uitgesloten wordt.

2. Eendaadse samenloop. — Beginselen van algemeen recht.

Alvorens de eendaadse samenloop aangaande de vervallenverklaring te onderzoeken komt het ons gepast voor enige algemene rechtsbeginselen in herinnering te brengen.

Artikel 65 van het Strafwetboek bepaalt dat, wanneer eenzelfde feit verscheidene inbreuken uitmaakt (eendaadse samenloop), enkel de zwaarste straf zal uitgesproken worden. De rechtspraak en de doctrine preciseerden dat enkel de hoofdstraf in aanmerking komt om de zwaarste straf te bepalen en dat bij eendaadse samenloop enkel de bijkomende straffen van de zwaarste hoofdstraf moeten of kunnen uitgesproken worden (47).

3. Vervolg. — Lot van de ontzetting. — Wettekst.

Aangaande de ontzetting van het recht om een voertuig te besturen bepaalt artikel 10 der Besluitwet dd. 14 November 1939 uitdrukkelijk: «Dezelfde ontzetting moet uitgesproken worden voor ieder overtreding van artikel 3 van deze besluitwet, welke ook de opgelegde straf weze; in geval van nieuwe herhaling ... wordt de definitieve ontzetting uitgesproken. In geval van overtreding van deze be-

»sluitwet is artikel 9 der wet van 31 Mei 1888 niet »van toepassing op de veroordeling tot ontzetting van »het recht een voertuig ... te besturen ... zelfs indien »die veroordeling op grond van artikel 65 van het »Strafwetboek bij toepassing van een andere wets»bepaling is uitgesproken geworden.»

De veroordeling tot ontzetting door de wetgever bedoeld die bij toepassing van een ander wetsbepaling kan uitgesproken worden is deze voorzien in artikel 2 en 2 bis der wet van 1 Augustus 1899 (artikels 2 en 3 der wet van 1 Augustus 1924).

4. Vervolg. — Inzichten van de wetgever.

Zoals blijkt uit de toelichting van artikel 36 van het wetsontwerp tegen het alcoholisme, neergelegd door de Minister van Justitie P. E. Janson in de Kamer der Volksvertegenwoordigers op de vergadering van 26 November 1930 <sup>(25)</sup> — artikel waarvan de tekst overgenomen werd in het artikel 10 der besluitwet dd. 14 November 1939 — heeft de wetgever zich verplicht gevoeld bijzondere schikkingen te treffen aangaande de vervallenverklaring bij eendaadse samenloop.

Moest hij dit niet gedaan hebben, dan zou een delinquent, die onvrijwillig verwondingen aan iemand toebracht terwijl hij een voertuig in staat van dronkenschap bestuurde, bij zijn veroordeling kunnen ontsnappen hebben aan een werkelijke en onmiddellijke ontzetting. Inderdaad, indien de rechter de eendaadse samenloop aannam dan moest hij de zwaarste hoofdstraf uitspreken met de bijkomende straf eraan verbonden. Hij zou dus toepassing gemaakt hebben van artikels 418 en 420 van het Strafwetboek en van artikel 2c der wet van 1 Augustus 1899/1924, daar de hoofdstraffen door deze wetteksten voorzien zwaarder zijn dan deze bepaald door artikel 3 der Besluitwet dd. 14 November 1939. Het zou hem bijgevolg mogelijk geweest zijn, hetzij geen ontzetting uit te spreken daar artikel 2c der wet van 1 Augustus 1899/1924 slechts een facultatieve vervallenverklaring voorziet, hetzij deze bijkomende straf met uitstel uit te spreken.

De wetgever beschouwde dit als onrechtvaardig, in aanmerking nemende dat de ontzetting noodzakelijk en zonder uitstel moet opgelegd worden krachtens artikels 3 en 10 der Besluitwet dd. 14 November 1939, indien geen ander inbreuk begaan werd.

Ten einde dergelijke onrechtvaardigheden te voorkomen heeft hij drie afwijkingen gemaakt:

1° artikel 9 der wet van 31 Mei 1888 is niet toepasselijk, zelfs indien de veroordeling tot ontzetting krachtens artikel 65 van het Strafwetboek bij toepassing van een andere wetsbepaling uitgesproken wordt;

2° de rechter is verplicht de ontzetting uit te spreken, welke ook de wetsbepaling weze krachtens welke de hoofdstraf opgelegd wordt indien de Besluitwet dd. 14 November 1939 de inbreuk met een verplichtende vervallenverklaring strafbaar stelt;

3° indien de rechter de ontzetting krachtens een andere wettekst oplegt dan mag hij de duur ervan niet lager bepalen dan de verplichtende minimumduur in de Besluitwet dd. 14 November 1939 voorzien.

5. Vervolg. — Toepassing van de wettekst.

Wij rangschikken in vier categorieën de gevallen die zich kunnen voordoen indien een zelfde feit een inbreuk uitmaakt op artikel 3 der Besluitwet dd. 14 November 1939 en op een andere wettekst:

a) de wetsbepaling die de zwaarste straf voorziet

stelt de inbreuk strafbaar met een verplichtende ontzetting van een langere duur dan de verplichtende ontzetting voorzien door de Besluitwet dd. 14 November 1939. In dit geval zal de rechter de verplichte ontzetting, die een accessorium uitmaakt van de zwaarste strafbepaling, uitspreken; hij zal geen uitstel kunnen verlenen;

b) de wetsbepaling die de zwaarste straf voorziet stelt de inbreuk strafbaar met een ontzetting van kortere duur dan de ontzetting voorzien door de Besluitwet dd. 14 November 1939 of stelt de inbreuk niet strafbaar met ontzetting: in dit geval zal de rechter de verplichte ontzetting hoeven uit te spreken voorzien door artikel 10 der Besluitwet dd. 14 November 1939;

c) de wetsbepaling die de zwaarste straf voorziet stelt de inbreuk strafbaar met een facultatieve ontzetting van een langere duur dan deze voorzien door artikel 10 der Besluitwet dd. 14 November 1939. In dit geval zal de rechter slechts de bijkomende straf, verbonden aan de wetsbepaling die de zwaarste hoofdstraf voorziet mogen toepassen, indien hij ze werkelijk en zonder schorsing uitspreekt, zoniet is hij gehouden de verplichte ontzetting voorzien door artikel 10 der Besluitwet dd. 14 November 1939 uit te spreken;

d) de wetsbepaling die de zwaarste straf voorziet stelt de inbreuk strafbaar met een ontzetting van langere duur doch met een minimum-ontzetting van een kortere duur. In dit geval zal de rechter slechts de bijkomende straf verbonden aan de wetsbepaling die de zwaarste hoofdstraf voorziet, mogen uitspreken indien hij een ontzetting zonder schorsing oplegt, waarvan de duur hoger is dan de minimumduur voorzien door de Besluitwet dd. 14 November 1939. Wenst hij dit niet te doen, dan moet hij de verplichte ontzetting uitspreken, voorzien door artikel 10 der Besluitwet dd. 14 November 1939.

#### IV. De verplichte of facultatieve vervallenverklaring

##### A. De verplichte vervallenverklaring.

Om zijn doel te bereiken, namelijk het aantal verkeersongevallen te beperken, heeft de wetgever de verplichte ontzetting voorzien aangaande de inbreuken die hij beschouwde als op zich zelf het meest van aard te zijn de openbare orde en de openbare veiligheid te storen.

Het toelaten van het onderzoek door de rechter naar de opportuniteit van de vervallenverklaring zou de preventieve doeleinden van de wetgever gedwaarsboond hebben, namelijk de weggebruikers af te schrikken van een maatregel die hun met zekerheid opgelegd wordt indien zij de inbreuken begaan.

Er zijn drie gevallen van verplichte ontzetting, die wij kunnen samenvatten als volgt:

##### 1. Wegens lichamelijke onbekwaamheid.

Indien ter gelegenheid van een veroordeling wegens misdrijf tegen de Politie op het vervoer of vervoersongeval te wijten aan zijn schuld, de delinquent fysisch onbekwaam erkend wordt een rijtuig te voeren (artikel 2 wet van 1 Augustus 1899/1924).

Het Verbrekingshof heeft menigmaal de nadruk gelegd op het verplicht karakter dezer ontzetting, onder meer in zijn arresten dd. 30 Juni 1941 (10), dd. 27 Juni 1939 (26), dd. 4 October 1938 (15), dd. 3 Februari 1930 (8) en dd. 25 Maart 1929 (7).

##### 2. Wegens openbare dronkenschap.

Indien de in staat van dronkenschap verkerende

delinquent, in een openbare plaats een voertuig bestuurt of een rijder geleidt (artikels 3, 10 en 14 Besluitwet dd. 14 November 1939).

De wettekst is klaar in dit opzicht en het Verbrekingshof in zijn arrest dd. 10 October 1939 (27) heeft tevens het verplicht karakter dezer bepaling doen uitschijnen.

##### 3. Wegens schending van het verbod te sturen.

Indien de veroordeelde, spijs de tegen hem uitgesproken vervallenverklaring, een rijtuig voert (artikel 2 wet van 1 Augustus 1899/1924 en artikel 10, 3° Besluitwet dd. 14 November 1939).

Een gerechtelijke uitspraak welke in dit geval geen nieuwe vervallenverklaring oplegt, zou onwettelijk zijn (28).

##### B. De facultatieve vervallenverklaring.

De wetgever heeft de facultatieve ontzetting voorzien in de gevallen waarin hij beschouwde dat de gepastheid van deze maatregel afhangt van de omstandigheden waarin de inbreuken begaan werden. De rechter wordt hier gelast met de taak over deze gepastheid te oordelen.

##### 1. Wet van 1 Augustus 1899/1924. — Richtsnoer.

Zoals blijkt uit de voorbereidende werken die het stemmen der wet van 1 Augustus 1924 voorafgingen, namelijk uit het verslag van Baron de Moffarts namens de Commissie van Landbouw (5), was de bedoeling van de wetgever deze bijkomende straf te zien toepassen in zware gevallen, rekening houdend met de graad van onvoorzichtigheid van de delinquent, alsook ingevolge herhaalde inbreuken doch niet voor overtredingen die meer toe te schrijven zijn aan een vergetelheid. Het rapport namens de Middenafdeling door de heer Fernand Golenvaux (6) bevestigt ook deze zienswijze.

##### 2. Wet van 1 Augustus 1899/1924. — Geval- len vatbaar voor facultatieve ontzetting.

Deze gevallen zijn:

a) bij het veroordelen wegens misdrijf tegen de politie op het vervoer of wegens vervoersongeval te wijten aan de schuld van de delinquent:

1. indien de veroordeling geschiedt wegens doodslag of verwonding;

2. bij veroordeling wegens overtreding, indien de delinquent in de loop van de drie laatste jaren welke deze voorafging, twee maal gestraft werd wegens doodslag of verwondingen bij het vervoer, te wijten aan zijn eigen schuld of indien hij in de loop van het jaar welke deze voorafging twee maal gestraft werd wegens ongeoorloofde snelheid.

De wetgever heeft echter bedoeld dat de vroegere veroordelingen moesten uitgesproken geweest zijn tegen de delinquent in zijn hoedanigheid van bestuurder (48);

3. indien de delinquent zich in dronken toestand bevond op het ogenblik van het misdrijf. De rechter zal maar over deze faculteit beschikken indien verdachte zich niet bevindt in de voorwaarden voorzien door de artikels 3, 10 en 14 der Besluitwet van 14 November 1939. Dit zou bijvoorbeeld kunnen zijn indien een vervoersongeval zich voordoet op een plaats die niet als openbaar

beschouwd wordt door laatstvermelde besluitwet. b) bij vluchtmisdrijf (artikel 2bis der wet van 1 Augustus 1988, zijnde artikel 3 der wet van 1 Augustus 1924): indien de voerder van een rijtuig, wetend dat dit rijtuig een ongeval veroorzaakt heeft of daartoe aanleiding gaf, de vlucht genomen heeft om niet bij de nodige bevindingen aanwezig te zijn, zelfs zo het ongeval niet te wijten is aan zijn schuld.

### 3. Besluitwet dd. 14 November 1939. — Richtsnoer.

Het artikel 10 der Besluitwet van 14 November 1939 geeft ook de faculteit aan de Hoven en Rechtbanken bij veroordeling tot gevangenisstraf of tot een zwaarder straf op grond van dit besluit, de ontzetting uit te spreken.

De wetgever beoogde hierdoor de rechter aan te zetten deze sanctie op te leggen indien de veroordeelde gewoonlijk een voertuig of een luchtschip bestuurt of een rijder geleidt. De memorie van toelichting van het wetsontwerp tegen het alcoholisme neergelegd door de regering in de Kamer der Volksvertegenwoordigers de 26 November 1930 (25) heeft deze opklaring gegeven. Als voorbeeld kan aangehaald worden het geval van een beroepsautogeleider die in staat van dronkenschap bevonden werd op de openbare weg (inbreuk op artikel 1 der Besluitwet dd. 14 November 1939)) voornemens zijnde zijn voertuig te besturen, doch daartoe verhinderd werd door de verbalisanten; wanneer het gerechtelijk verleden van de delinquent aan de rechter toelaat een gevangenisstraf uit te spreken, d.i. in geval van nieuwe herhaling binnen één jaar na de tweede veroordeling wegens openbare dronkenschap, kan de ontzetting van het recht om een voertuig te besturen nuttig in overweging genomen worden.

### V. Duur der vervallenverklaring

De wetgever heeft naar gelang de gevallen van aard kunnen zijn een langdurige repressie of veiligheidsmaatregel te rechtvaardigen, de vervallenverklaring van het recht een rijtuig te besturen ten definitieve titel of ten tijdelijken titel voorzien.

Hij heeft de duur van de ontzetting onveranderlijk bepaald of heeft de rechter omtrent het bepalen ervan vrijgelaten. Wij zullen de eerste, vaste ontzetting noemen, en de tweede maximum-ontzetting.

De vaste ontzetting wordt gestipuleerd door de wetgever in de gevallen waar hij beschouwde dat de openbare orde of de openbare veiligheid zulks vereiste, in aanmerking nemende het doel dat hij nastreefde.

#### A. De definitieve vervallenverklaring.

##### 1. Vaste ontzettingen.

#### a. Bestendige lichamelijke onbekwaamheid.

De ontzetting dient definitief uitgesproken te worden ingeval het blijkt dat de delinquent bestendig lichamelijke onbekwaamheid is om een rijtuig te voeren (artikel 2 der wet van 1 Augustus 1899/1924). Het Verbrekingshof preciseerde in zijn arrest dd. 14 Febr. 1949 (14) dat het vonnis hoeft vast te stellen dat de duur der uitgesproken ontzetting overeenstemt met deze der fysieke onbekwaamheid.

Hoe zal de rechter deze lichamelijke onbekwaamheid vaststellen?

De wettekst en de voorbereidende werken zijn stilzwijgend op dit gebied. Gezien wij ons bevinden voor

de strafrechtsmacht, zal dus het algemeen principe — niet van het wettelijk bewijs — maar van het moreel bewijs gelden. De rechter zal bijgevolg zijn overtuiging kunnen putten zowel in een negatief, hypothetisch of onvolmaakt bewijs, als in een affirmatief, rechtstreeks of volmaakt bewijs, zodra het een of het ander uit de debatten voortvloeit (17).

Daar de lichamelijke onbekwaamheid een individueel iets is, kunnen geen bepaalde normen als vaststaande gegevens aangeduid worden.

Aangaande de *eenogigheid* heeft het Beroepshof van Gent door zijn arrest dd. 27 September 1950 (29) later uitschijnen dat men zich mag afvragen of thans in verband met de intensiteit van het verkeer en de door motorvoertuigen ontwikkelde snelheid eenogigen niet noodzakelijk moeten worden beschouwd als fysisch onbekwaam om een voertuig te besturen. De correctie-rechtbank van Luik, anderzijds, statueerde door vonnis dd. 1 December 1934 (30) dat in principe de vermindering van fysieke bekwaamheid voortspruitende uit het verlies van een oog niet voldoende is om de ontzetting te rechtvaardigen wanneer dit letsel gecompenseerd wordt door hoedanigheden die de gevolgen ervan verminderen.

Aangaande de *bijziendheid* besliste het Hof van Luik door arrest dd. 3 April 1941 (31) in beroep op een vonnis der correctionele rechtbank aldaar dd. 24 Febr. 1940 (32) dat het feit dat verdachte bijziend was, hetgeen hem slechts een binoculaire gezichtsscherpte overliet van 5/12de, niet voldoende was om de plano de ontzetting uit te spreken van het recht om een rijtuig te besturen.

Het Verbrekingshof door zijn arrest dd. 25 Maart 1935 (33) bepaalde nog, dat de ontzetting dient uitgesproken te worden wanneer de fysieke onbekwaamheid bevestigd is door verscheidene ongevallen en door experimenten welke bewijzen dat de veroordeelde moet beschouwd worden als een *gevaarlijk bestuurder*.

Wij zijn van oordeel dat als lichamelijke onbekwaamheid moeten beschouwd worden:

1° degenen die een uitwendig lichaamsgebrek bezitten, dat hen niet toelaat meester te zijn van een voertuig, rekening houdend met de huidige stand der techniek;

2° degenen die aan een ongeneesbare ziekte lijden die hen soms onverwachts het bewustzijn doet verliezen;

3° degenen waarvan de zenuwtoestand bij het besturen van een voertuig hen gewoonlijk niet toelaat de meest elementaire reflexen te hebben.

#### b. Dronkenschap. — Nieuwe herhaling

De ontzetting dient tevens definitief uitgesproken te worden indien de in staat van dronkenschap verkerende delinquent, in een openbare plaats een voertuig bestuurt en zich bevindt in geval van nieuwe herhaling binnen een jaar na de tweede veroordeling (artikel 10, 3° Besluitwet dd. 14 November 1939).

##### 2. Maximum-ontzetting.

#### Doodslag en zware verwondingen.

De vervallenverklaring mag ten definitieve uitgesproken worden indien de veroordeelde, wegens doodslag, of wegens verwondingen, dan 25 t.h. bestendige werkonbekwaamheid door voortdurend werken bij het slachtoffer hebben veroorzaakt (artikel 2 wet van 1 Augustus 1988/1924).

Een vonnis of arrest waardoor de vervallenverklaring van meer dan zes maand opgelegd wordt wegens onvrijwillige verwondingen, dient echter te constateren

dat het slachtoffer een bestendige onbekwaamheid van meer dan 25 t.h. opgelopen heeft. Het Verbrekingshof heeft terecht beslist in zijn arrest dd. 10 October 1949 (34) dat niet wettelijk gemotiveerd is het arrest, hetwelk om de ontzetting van het recht een voertuig te besturen voor een tijdspanne van drie jaar ten laste van de dader van onvrijwillige verwondingen te rechtvaardigen, er zich toe beperkt de zwaarwichtigheid van het ongeval vast te stellen.

#### B. De tijdelijke vervallenverklaring.

##### 1. Vaste ontzettingen.

#### a. Voorlopige lichamelijke onbekwaamheid.

De tijdelijke vervallenverklaring dient uitgesproken te worden indien het blijkt dat de delinquent voorlopig lichamelijke onbekwaam is een voertuig te besturen (artikel 2 wet van 1 Augustus 1899/1924).

De ontzetting hoeft in dit geval beslist te worden voor een tijdperk gelijkstaande met de waarschijnlijke duur der onbekwaamheid en de rechterlijke uitspraak moet vaststellen dat de duur der vervallenverklaring overeenstemt met deze der onbekwaamheid (14).

Het Verbrekingshof preciseerde nog door zijn arrest dd. 22 November 1938 (35) dat de fysische onbekwaamheid van een zekere duur dient te zijn;

#### b. Schending verbod te sturen.

De duur van de lopende vervallenverklaring zal verdubbeld worden tegen degene die, spijs de tegen hem uitgesproken vervallenverklaring, een rijtuig zal besturen (artikel 2 wet van 1 Augustus 1899/1924; artikel 10, 3° Besluitwet dd. 14 November 1939).

##### 2. Maximum-ontzettingen.

De duur ervan bedraagt maximum zes maand in volgende gevallen :

#### a. Lichte verwondingen.

Bij vervoerongeval indien de veroordeling geschiedt wegens verwondingen die geen 25 t.h. bestendige onbekwaamheid tot persoonlijk werken bij het slachtoffer hebben veroorzaakt (artikel 2 wet 1 Augustus 1899/1924);

#### b. Herhaling bij verkeersovertreding.

Bij veroordeling wegens overtreding tegen de politie op het verkeer, indien de delinquent in de loop van de drie laatste jaren welke deze voorafgingen twee maal gestraft werd wegens doodslag of verwondingen bij het vervoer of in de loop van het jaar welke deze overtreding voorafging twee maal gestraft werd wegens ongeoorloofde snelheid (artikel 2 wet van 1 Augustus 1899/1924);

#### c. Vluchtmisdrijf.

In geval de dader een vluchtmisdrijf pleegt (artikel 2bis der wet van 1 Augustus 1899);

#### d. Dronkenschap.

1° Indien de delinquent zich in dronken toestand bevond op het ogenblik van het misdrijf tegen de politie op het vervoer of van het vervoerongeval (artikel 2 wet van 1 Augustus 1899/1925);

2° indien hij veroordeeld werd op grond van de Besluitwet dd. 14 November 1939 betreffende de be-

teugeling der dronkenschap buiten het geval vermeld onder V. A. I, b) dat een zwaardere vaste ontzetting voorziet.

#### C. Minimum-ontzettingen.

In de gevallen waarin de wetgever de rechter vrijgelaten heeft de duur van de vervallenverklaring te bepalen, heeft hij somtijds een minimumduur ervan opgelegd. De wetgever heeft dit gedaan om minimumperken te stellen aan de verplichte ontzetting die zoniet haar verplicht karakter impliciet zou verloren hebben daar het mogelijk zou geweest zijn deze bijkomende straf zodanig te herleiden dat zij praktisch onbestaande ware.

De Besluitwet van 14 November 1939 voorziet een gebiedende minimumduur van vijftien dagen ontzetting van het recht een voertuig te besturen. Deze besluitwet is een bijzondere wet en geen enkele tekst laat toe deze bijkomende straf te verlagen.

Er kan anderzijds opgemerkt worden dat de wet van 1 Augustus 1899/1924 geen minimumperken stelt doch daar waar de openbare orde of de openbare veiligheid het vereist een vaste ontzetting bepaalt.

### VI. Uitgestrektheid der vervallenverklaring

#### 1. Betekenis van de term «rijtuig». — Vergelijking met de Besluitwet dd. 14 November 1939.

De wet van 1 Augustus 1899/1924 spreekt van de vervallenverklaring van het recht een rijtuig te voeren.

Wat dient er bestaan te worden door het woord «rijtuig»?

De voorbereidende werken hebben met meer benadering de wil van de wetgever omschreven. In het verslag aan de Senaat dd. 12 Juni 1923 (5) wordt er uitdrukkelijk gezegd :

«Het is misschien nuttig te doen opmerken, om »elken twijfel weg te nemen dat de wet een algemene »draagwijdte zal hebben en toepasselijk zal zijn op »elk voertuig, zelfbewegend of niet.»

Nogmaals in het verslag aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers dd. 7 Mei 1924 (6) werd er expliciet vermeld :

«De nieuwe wet is algemeen. Om dienaangaande »de minste twijfel weg te nemen, menen wij, na de »Heer Verslaggever in de Senaat, op dit punt te »moeten aandringen : de bepalingen welke gaan aan- »genomen worden, zullen toepasselijk zijn op het be- »sturen van ieder voertuig, autovoertuig of niet.»

Door de uitdrukking «rijtuig» dient dus verstaan te worden elk middel van vervoer (contra : R. Erkens (36)). Wij zijn van mening dat het geleiden van een rijdier in deze uitdrukking begrepen is, gezien dit tevens een voertuig is, in de brede zin genomen.

De Besluitwet van 14 November 1939, anderzijds, spreekt van ontzetting van het recht om een voertuig of een luchtschip te besturen of een rijdier te geleiden, doch uit bovenstaande beschouwingen dient men af te leiden dat de wetgever, alhoewel hij zich op verschillende wijze uitgedrukt heeft, toch hetzelfde voorwerp der vervallenverklaring bedoeld heeft.

#### 2. Beperking tot het sturen van een bepaalde soort voertuigen.

Indien de vervallenverklaring uitgesproken wordt wegens lichamelijke onbekwaamheid van de veroorzaken, bezit de rechter de faculteit deze te beperken

tot het sturen van één of meer soorten rijtuigen (artikel 2 wet van 1 Augustus 1899/1924).

Deze bevoegdheid bestaat echter niet in de andere gevallen, voorzien door de wet van 1899/1924. Moest de wetgever het anders bedoeld hebben, dan zouden wij niet begrijpen waarom hij van deze faculteit uitdrukkelijk melding maakt aangaande de fysieke onbekwaamheid.

De ontzetting van het recht om een voertuig of een luchtschip te besturen of een rijdier te geleiden (artikel 10, 3° der Besluitwet dd. 14 November 1939) dient tevens in haar geheel uitgesproken te worden. Men kan het zich moeilijk anders inbeelden, gezien het doel van de wetgever juist is, zoals blijkt uit de toelichting van het wetsontwerp tegen het alcoholisme (25), te vermijden dat degene, die veroordeeld werd wegens openbare dronkenschap, zijn eigen persoon of deze van anderen in gevaar zou kunnen brengen. Dit oogmerk van de wetgever sluit dus elke splitsing van ontzetting uit, daar een bedronkene steeds gevaarlijk is zowel bij het besturen van een voertuig of van een luchtschip als bij het geleiden van een rijdier (46).

#### VII. De verbeurdverklaring van het voertuig

Er wordt aan de Hoven en aan de Rechtbanken de bevoegdheid toegekend de tijdelijke of definitieve verbeurdverklaring van een voertuig uit te spreken indien er vastgesteld wordt dat de persoon, die vervallen verklaard werd door een in kracht van gewijsde gegane uitspraak, schending pleegt van het hem opgelegd verbod (artikel 2 der wet van 1 Augustus 1899/1924; artikel 10, 3° der Besluitwet dd. 14 November 1939).

Deze verbeurdverklaring kan slechts uitgesproken worden indien het voertuig eigendom is van de delinquent of van een persoon die hem, willens en wetens, zijn rijtuig heeft toevertrouwd terwijl de vervallenverklaring van kracht is.

Het vonnis of arrest dient de aanwezigheid vast te stellen der voorwaarden die de wet vereist om de verbeurdverklaring uit te spreken, doch het Verbrekingshof heeft aangenomen door zijn arrest dd. 27 December 1949 (37) dat een gerechtelijke uitspraak, welke verklaart het autovoertuig van de verdachte te verbeuren, in deze zin moet verstaan worden « dat het voertuig eigendom van verdachte is », indien geen enkel besluit genomen werd, waarbij zijn eigendomsrecht betwist wordt.

Het staat de rechter vrij deze bijkomende straf al dan niet toe te passen.

Wij kunnen nog aanstippen dat het Verbrekingshof door zijn arresten dd. 13 Maart 1950 (38) en dd. 15 Mei 1950 (39) als onwettelijk beschouwde de verbeurdverklaring van het voertuig van een delinquent, die veroordeeld werd om dit in bedronken toestand te voeren, daar het misdrijf in kwestie geen opzettelijke inbreuk is.

#### VIII. Gevolg van de onwettelijk uitgesproken vervallenverklaring of verbeurdverklaring

Indien een onwettelijke uitspraak inzake vervallenverklaring of verbeurdverklaring het voorwerp uitmaakt van een voorziening in verbreking, kan dit tot gevolg hebben een totale of een beperkte verbreking.

##### 1. Totale verbreking.

Gans het vonnis of het arrest wordt verbroken en de verwijzing geschiedt voor het geheel:

a) ingeval de vervallenverklaring van het recht

een rijtuig te voeren als straf uitgesproken wordt en niet wettelijk gemotiveerd is (40);

b) ingeval de rechter om een onwettige reden nagelaten heeft de straf van ontzetting uit te spreken (41).

##### 2. Beperkte verbreking met verwijzing.

Indien de vervallenverklaring als veiligheidsmaatregel uitgesproken wordt en deze niet wettelijk gemotiveerd is, kan het dispositief der gerechtelijke uitspraak betreffende deze maatregel het voorwerp uitmaken van een gedeeltelijke verbreking met verwijzing tot de vervallenverklaring (14).

##### 3. Beperkte verbreking zonder verwijzing.

Ingeval de verbeurdverklaring van een voertuig onwettelijk uitgesproken wordt bij toepassing van artikel 3 der Besluitwet dd. 14 November 1939, geschiedt de verbreking enkel wat de verbeurdverklaring betreft zonder verwijzing (38) (39).

#### IX. De genade in verband met de vervallenverklaring en met de verbeurdverklaring

##### 1. Definitie.

De genade is de kwijtschelding door het Staatshoofd van de straffen uitgesproken door de Hoven en Rechtbanken (49).

Het recht van genade is een der prerogatieven van de uitvoerende macht en wordt aan de Kroon toegekend door het artikel 73 van de Grondwet en door het artikel 87 van het Strafwetboek.

##### 2. Perken van de koninklijke macht.

De Koning kan slechts het recht van genade uitoefenen overeenkomstig ons grondwettelijk regiem en mag het principe van de scheiding der machten niet schenden (42).

Zoals blijkt uit de wetteksten heeft de wetgever Hem enkel dit recht toegekend aangaande de straffen.

##### 3. Stuurontzetting wegens fysieke onbekwaamheid.

Zoals hoger uiteengezet is de vervallenverklaring van het recht om een rijtuig te voeren wegens lichamelijke onbekwaamheid van de delinquent geen straf, doch een veiligheidsmaatregel: de Koning bezit dus de macht niet om deze vervallenverklaring kwijt te schelden (43).

##### 4. Stuurontzetting wegens andere redenen.

De vervallenverklaring om andere redenen is wel vatbaar voor genade, gezien zij een bijkomende straf is. De Koning zal ze dus kunnen kwijtschelden, verminderen of door een lichtere straf vervangen.

##### 5. Vervolg. — Nauwkeurigheid.

De essentie van de genade laat niet toe de toestand van de veroordeelde te verzwaren (50).

Kan de vervallenverklaring omgezet worden in een gevangenisstraf of in een geldboete?

Wij denken het niet.

Inderdaad, om uit te maken bij strafvervangende de vervangende straf lager of hoger is dan de opgeleg-



de straf steunt men zich op de klassificatie van de Strafwetgeving (51). Welnu, de wet van 1 Augustus 1899/1924 en de Besluitwet dd. 14 November 1939 hebben de ontzetting van het recht te besturen steeds ondergeschikt gemaakt aan de vrijheidstraffen en aan de geldstraffen, door de rechter enkel te machtigen deze bijkomende straf uit te spreken indien de delinquent veroordeeld werd tot een gevangenisstraf of tot een geldboete. Moest de Koning de vervallenverklaring omzetten in een gevangenisstraf of in een geldboete dan zou hij de toestand van de veroordeelde verzwaren door een onafhankelijke straf in de plaats te stellen van een afhankelijke straf.

#### 6. Vervolg. — Genade met schorsing.

De genade kan toegestaan worden met schorsing, zelfs in de gevallen waar de rechter verplicht geweest is een onvoorwaardelijke vervallenverklaring als straf uit te spreken.

Het principe dat de genade met schorsing kan verleend worden maakt thans geen voorwerp van betwisting meer uit (52).

#### 7. De verbeurdverklaring.

De verbeurdverklaring, zijnde een bijkomende straf (44) (45), kan tevens door de Koning kwijtgescholden worden. Bij deze eventualiteit zal het inbeslaggenomen voertuig aan de eigenaar teruggegeven worden.

### X. Het eerherstel in verband met de vervallenverklaring

#### 1. Bepaling en begrip.

Het eerherstel is de beschikking door dewelke de gerechtelijke macht verklaart te doen ophouden voor de toekomst de gevolgen van al de veroordelingen tot criminele, correctionele of politiestraffen opgelopen door een bepaald individu.

Het eerherstel wordt enkel toegestaan voor de veroordelingen, t.t.z. de gerechtelijke beschikkingen die een repressief karakter vertonen (53).

#### 2. De ontzetting wegens lichamelijke onbekwaamheid.

De vervallenverklaring van het recht om een rijtuig te voeren wegens fysieke onbekwaamheid wordt niet gewijzigd door het eerherstel van de veroordeelden daar zij een veiligheidsmaatregel is (54) en daar dergelijke maatregelen niet door de wetgever beoogd worden.

#### 3. Ontzetting om andere redenen.

Het artikel 7 der wet van 25 April 1896 (55) bepaalt dat het eerherstel al de gevolgen van de veroordelingen doet ophouden. Om reden van de algemene termen van dit artikel doet het eerherstel ongetwijfeld de gevolgen van de bijkomende straffen ophouden (56).

De ontzetting van het recht een voertuig te besturen als bijkomende straf uitgesproken zullen dus ophouden door het eerherstel ten zelfden titel als de hoofdveroordelingen waaraan zijn verbonden zijn (54).

### XI. De amnestie in verband met de vervallenverklaring

#### 1. Bepaling en begrip.

De amnestie is een acte van de wetgevende macht die aan zekere feiten het karakter van inbreuk ontnemt en die de strafrechtelijke gevolgen van deze inbreuken vernietigt. Zij is een uitzonderingsmaatregel

welke enkel kan gerechtvaardigd worden door het openbaar belang (57).

#### 2. De ontzetting wegens fysieke onbekwaamheid.

De ontzetting wegens lichamelijke onbekwaamheid is niet vatbaar voor amnestie, daar deze enkel toepasselijk is op straffen en niet op veiligheidsmaatregelen (58).

#### 3. De ontzetting om andere redenen.

Deze vervallenverklaring is wel vatbaar voor amnestie, daar het hier over een bijkomende straf gaat.

### XII. De herziening in verband met de vervallenverklaring

#### 1. Bepaling en algemeenheden.

De herziening is een uitzonderlijk verhaal tegen de in kracht van gewijsde gegane veroordelingen in criminele of correctionele zaken die gerechtelijke dwalingen bevatten wegens feitelijke omstandigheden beperkend door de wetgever bepaald.

De aanvraag tot herziening staat dus niet open voor elke gerechtelijke uitspraak: artikel 443 van het Wetboek van Strafvordering stipuleert dat de herziening van «de veroordelingen» kan aangevraagd worden. Is in strafzaken een veroordeling elke gerechtelijke uitspraak die een straf oplegt.

Dit brengt geen moeilijkheden mede wanneer het gaat over een gerechtelijke beslissing tot een straf voorzien bij artikel 7 van het Strafwetboek; maar de oplossing is veel kiescher omtrent de beslissingen die tegenover de delinquent andere maatregelen treffen dan deze voorzien door laatstvermeld artikel.

Is de toegepaste maatregel een straf dan is de beslissing een veroordeling en in dit geval kan de herziening ervan aangevraagd worden. Is de toegepaste maatregel geen straf dan is er geen werkelijke veroordeling en in dit geval zal geen voorziening mogelijk zijn (59).

#### 2. De strafontzetting van het recht te besturen.

Zoals hoger uiteengezet is de vervallenverklaring in de meeste gevallen een bijkomende straf. Er bestaat dus geen twijfel aan de uitspraak van deze maatregel zal kunnen herzien worden indien er redenen bestaan om de hoofdstraf te herzien.

#### 3. De ontzetting van het recht te besturen wegens lichamelijke onbekwaamheid.

Zoals hoger vermeld is deze vervallenverklaring een veiligheidsmaatregel.

Zij wordt echter nooit alléén uitgesproken: hetgeen ons ertoe brengt te denken dat zij tevens het voorwerp kan uitmaken van een herziening.

Inderdaad, de delinquenten die veroordeeld werden tot de ontzetting van het recht om een voertuig te besturen zijn steeds veroordeelden: uit de wettekst (artikel 2 der Wet van 1 Augustus 1899/1924) blijkt het dat de rechter enkel deze ontzetting kan uitspreken ter gelegenheid van een veroordeling wegens misdrijf tegen de Politie op het vervoer of vervoerongeval. Het is dus duidelijk dat de ontzetting, al was deze ook een veiligheidsmaatregel, een accessorium is van de veroordeling die uitgesproken werd. Welnu de



vervallenverklaarden hebben het recht zoals elk veroordeelde van de herziening van hun veroordeling aan te vragen. Indien de procedure tot herziening beëindigd wordt door hun onschuld te doen blijken, wordt de ontzetting automatisch ingetrokken door de vernietiging van de veroordeling die de rechter in de mogelijkheid stelde deze maatregel toe te passen.

#### 4. Vervolg. — Gronden tot herziening. — Nauwkeurigheid.

De gronden tot herziening worden beperkend opgesomd door de wetgever in het artikel 443 van het Wetboek van Strafvordering.

In dit verband is het van belang te onderzoeken of een vervallenverklaring ten definitieven titel uitgesproken wegens lichamelijke onbekwaamheid van de delinquent vatbaar is voor herziening indien hij naderhand opnieuw bekwaam wordt een rijtuig te besturen.

Artikel 443 3° van het Wetboek van Strafvordering duidt aan dat de herziening kan aangevraagd worden indien het bewijs, dat de veroordeelde onschuldig is of dat een strenger strafwet werd toegepast dan die welke inderdaad door hem werd overtreden, schijnt te volgen uit een feit dat zich voorgedaan heeft sedert zijn veroordeling, of uit een omstandigheid, die hij niet in staat was te bewijzen ten tijde van zijn geding. In het 4<sup>de</sup> lid wordt te meer bijgevoegd dat indien de opgelegde veroordeling niet zwaarder is dan de straf of het minimum van de straf door de minder strenge wet gesteld op het in werkelijkheid gepleegde misdrijf, de aanvraag tot herziening niet ontvankelijk is.

Daar de ontzetting van het recht een voertuig te besturen slechts kan herzien worden als gevolg aan de herziening van de hoofdstraf, moeten er dus gronden bestaan om de hoofdstraf te herzien.

Er zouden namelijk gronden moeten zijn aangaande de veroordeling wegens het misdrijf tegen de Politie op het vervoer of wegens vervoerongeval: hetgeen het geval niet zal zijn voor de persoon die definitief vervallen verklaard werd daar de rechter geen rekening houdt met het bestendig of voorlopig karakter der onbekwaamheid bij het bepalen der hoofdstraf. En zelfs in de veronderstelling dat hij bij het bepalen der straf zou rekening gehouden hebben met dit element dan nog zou de vraag niet ontvankelijk zijn daar het hier niet gaat over een veroordeling die zwaarder is dan de straf of het minimum van de straf door een minder strenge wet gesteld op het in werkelijkheid gepleegde misdrijf.

Wij moeten dus besluiten dat de delinquent die definitief vervallen verklaard werd een voertuig te besturen wegens fysieke onbekwaamheid, naderhand de herziening van deze maatregel niet kan bekomen om de enkele reden dat hij opnieuw bekwaam geworden is een rijtuig te voeren.

André DE GEEST,  
Substituut Procureur des Konings  
bij de Rechtbank van eerste aanleg  
te Gent.

- (1) B.S. 30 Augustus 1924.
- (2) B.S. 25 Augustus 1899.
- (3) B.S. 8 September 1939.
- (4) B.S. 18 November 1939.

(5) Verslag van Baron de Moffarts neergelegd namens de Commissie van Landbouw op de vergadering van de Senaat de 12 Juni 1923 (Parl. Besch. Senaat 1922-23, N° 160, bl. 469).

(6) Verslag van de Heer Fernand Golenvaux, neergelegd namens de middenafdeling op de zitting van de Kamer der Volksvertegenwoordigers de 7 Mei 1924 (Parl. Besch. Kamer 1923-24, N° 229, bl. 1235 tot 1240).

(7) Pas. 1929, I, bl. 145; Rev. dr. pén. 1929, bl. 473; J.T. 1929, Kol. 404; P.P. 1929, bl. 125; Rev. ass. resp. 1932, N° 927.

(8) Pas. 1930, I, bl. 84; Rev. dr. pén. 1930, bl. 230; J.T. 1930, Kol. 166; P.P. 1930, bl. 195.

(9) Pas. 1936, I, bl. 343; Rev. dr. pén. 1936, bl. 1036; Rev. ass. et resp. 1937, N° 2420; Rev. acc. trav. 1936, bl. 271.

(10) Pas. 1941, I, bl. 265; Rev. ass. et resp. 1942, N°s 3722 en 3741.

(11) Les Nouvelles. Code de la Route. 1938. N° 3283.

(12) 1940. N° 169.

(13) Digesta. De Poenis. Lex II.

(14) Verb. 14 Februari 1949 (R.W. 1949-50, Kol. 115; Pas. 1949, I, bl. 1299).

(15) R.W. 1938-39, Kol. 354; Pas. 1938, I, bl. 302; Rev. dr. pén. 1938, bl. 1184; Bull. des ass. 1938, bl. 622.

(16) Pas. 1933, I, bl. 141; Rev. dr. pén. 1933, bl. 291; J.T. 1933, Kol. 282; P.P. 1933, bl. 249; J.J.P. 1933, bl. 248.

(17) Verb. 11 Juli 1932 (Pas. 1932, I, bl. 230; Rev. dr. pén. 1932, bl. 913).

(18) B.S. 3 Juni 1888.

(19) B.S. 28 November 1947.

(20) Verb. 27 Februari 1950 (Pas. 1950, I, bl. 453).

(21) Pas. 1902, I, bl. 176; B.J. 1902, kol. 1031; P.P. 1902, bl. 798.

(22) Pas. 1889, I, bl. 155; J.T. 1889, kol. 445; B.J. 1889, kol. 909.

(23) Aanvullend verslag uitgebracht door de Heer Carton de Wiart namens de Commissie van Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers (Parl. Besch. Kamer 29 Januari 1947, N° 129).

(24) Parl. Besch. Kamer van Volksvertegenwoordigers dd. 22 October 1947, N° 523.

(25) Toelichting van artikel 36 van het wetsontwerp tegen het alcoholisme neergelegd door de Minister van Justitie P. E. Janson, in de Kamer der Volksvertegenwoordigers op de vergadering dd. 26 November 1930 (Parl. Besch. Kamer 1930-31, N° 13).

(26) Pas. 1939, I, bl. 338; Rev. dr. pén. 1939, bl. 1309; Rev. ass. et resp. 1940, N° 3200.

(27) Pas. 1950, I, bl. 68.

(28) Verb. 6 November 1934 (Rev. dr. pén. 1935, bl. 40; Rev. ass. et resp. 1935, N° 1774).

(29) R.W. 1950-51, kol. 592.

(30) P.P. 1935, bl. 464; J.J.P. 1935, bl. 411.

(31) Bull. des ass. 1941, bl. 439.

(32) Bull. des ass. 1941, bl. 435.

(33) Pas. 1935, I, bl. 201; Rev. dr. pén. 1935, bl. 632.

(34) Pas. 1950, I, bl. 70.

(35) Pas. 1938, I, bl. 360; Rev. dr. pén. 1939, bl. 129; Rev. ass. et resp. 1939, N° 3029.

(36) De Wetgeving op het Wegenverkeer. 1940. N° 179.

(37) Pas. 1950, I, bl. 278.

(38) Verb. 13 Maart 1950 (Pas. 1950, I, bl. 498).

(39) Verb. 15 Mei 1950 (Pas. 1950, I, bl. 644).

(40) Verb. 22 September 1947 (Pas. 1947, I, bl. 374).

(41) Verb. 22 Juni 1947 (Pas. 1937, I, bl. 198; Rev. dr. pén. 1937, bl. 1010).

(42) Pandectes Belges V° Grace, N° 1025 en vgd.

(43) R.P.D.B. V° Grace et commutation de peines, N° 60.

(46) In deze zin Beroepshof Gent 10 Januari 1951 (R.W. 1950-51, kol. 1222).

(47) R.P.D.B. V° Infraction et répression en général N° 456; Verb. 14 Juni 1937 (Rev. dr. pén. 1937, bl. 857); Verb. 14 Juli 1924 (Pas. 1924, I, bl. 473).

(48) Golstein en Van Roye (Les Nouvelles( Code de la Route. 1938. N° 3300).

(49) R.P.D.B. V° Grace et commutation de peines N° 2

(50) R.P.D.B. V° Grace et commutation de peines N° 41

(51) R.P.D.B. V° Grace et commutation de peines N° 42

(52) R.P.D.B. V° Grace et commutation de peines N° 46

(53) H. Bekaert (Les Nouvelles, La Réhabilitation en matière pénale, 1949, N° 4 en 5).

(54) H. Bekaert (Les Nouvelles, La Réhabilitation en matière pénale, 1949, N° 48); R.P.D.B. V° Réhabilitation pénale, N° 28.

(55) B.S. 29 April 1896.

(56) H. Bekaert (Les Nouvelles, La Réhabilitation en matière pénale, 1949, N° 47).

(57) Pandectes Belges V° Amnistie N°s 1 en 2; R.P.D.B. V° Amnistie N° 1.

(58) Vergelijk R.P.D.B. V° Amnistie N° 4; Verb. 18 Januari 1921, (Pas. 1921, I, bl. 216; P.P. 1921, bl. 21; Rev. dr. pén. 1921, bl. 277); Brussel 17 November 1945 (J.T. 1946, bl. 73).

(59) A. Saint-Remy (Les Nouvelles, La Révision des condamnations pénales, N°s 22, 23 en 24).

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

# RECHTSPRAAK

## HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 5 April 1951.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Smettryns.

Advocaat-Generaal : M. Ganshof van der Meersch.

**Beroepsvereniging in de zin van de wet van 31 Maart 1898. — Overeenstemming tussen individuele belangen van de leden en die van de vereniging.**

*Zo een beroepsvereniging als rechtspersoon een eigen vermogen bezit, dat van het vermogen harer leden onderscheiden is, belet zulks niet, dat de individuele belangen van de leden met de belangen van de vereniging zelf kunnen overeenstemmen.*

Gemeente Tervuren t/ Mij Société générale pour la protection de la Pêche fluviale en Belgische Staat (Openbare Werken).

Gelet op het bestreden arrest, door het Hof van Beroep te Brussel op 23 Maart 1949 gewezen;

Over het eerste middel : schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1101, 1134, 1319, 1320 van het Burgerlijk Wetboek, 61, 77, 78, 141, 462 en 470 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, 1, 2, 3 en 10 van de wet van 31 Maart 1898 over de vakverenigingen;

Eerste onderdeel, doordat het bestreden arrest aanneemt, zonder de besluiten van eiseres in cassatie op voldoende en doeltreffende wijze te beantwoorden, dat verweerster in cassatie, handelende in hoedanigheid van vakvereniging, krachtens de wet dd. 31 Maart 1898, bekwaam is om in rechte te treden voor de doeleinden van het huidig geval, dit is om herstelling te bekomen wegens de schade, die zij leed tengevolge van het afsterven van de vis, die zich in een vijver bevond, vijver, die zij in huur hield en die zij uitbaatte met winstbejag door het verkopen van visverloven aan leden en niet-leden;

zulks terwijl eiseres in hare besluiten deed gelden :

a) «dat deze uitbating door het geven van visverloven aan leden en niet-leden van de vennootschap een winstgevende bedrijvigheid is, tegenstrijdig met art. 2 van de wet dd. 31 Maart 1898»;

b) dat «nog meer een werkelijke vakvereniging alleen in rechte mag optreden voor de verdediging der individuele belangen, waarvan de leden houders zijn en die zij bezitten in hunne hoedanigheid van leden; dat de leden in hunne loutere hoedanigheid niet eens het recht hebben in die vijvers te vissen; dat zij, zoals niet-leden, een verlot daarvoor moeten kopen» (in het bijzonder : schending van art. 97 van de grondwet en van de rechterlijke overeenkomst);

Tweede onderdeel, doordat het bestreden arrest, om te beslissen dat verweerster in cassu ter verdediging van de individuele belangen van haar leden optreedt, verklaart dat «door het lid worden van de vereniging, hun individuele belangen met de belangen van de vereniging overeenkomen»;

Zulks terwijl de wettelijk gestichte vakverenigingen de rechtspersoonlijkheid bezitten met het gevolg dat hun belangen afgescheiden zijn van die hunner leden (in het bijzonder : schending van de artikelen 1 en 10 — wet 31 Maart 1898);

Derde onderdeel, doordat het bestreden arrest, aannemend dat de uitbating van bedoelde vijvers een winst-

gevende bedrijvigheid was voor verweerster, zij deze nochtans wettelijk verklaart en bekwaam om in rechte te treden, om reden dat deze uitbating «tot doel heeft haar de nodige middelen te verschaffen om vissen te kopen en visrijke vijvers ter beschikking van haar leden te stellen»;

Zulks terwijl een vakvereniging, waaraan de wet het uitoefenen van elk bedrijf, ambacht of nijverheid uitdrukkelijk verbiedt, met uitzondering van enige limitatief door art. 2 van de wet opgesomde daden, zulk een bedrijvigheid in geen geval mag uitoefenen, zelfs niet om zich de nodige middelen te verschaffen om haar doel te kunnen nastreven (in het bijzonder : schending van art. 2, wet 21 Maart 1898) :

*Aangaande het eerste onderdeel :*

Overwegende dat het bestreden arrest het middel van aanlegster heeft beantwoord, volgens hetwelk verweerster door het geven van visverloven aan leden en niet-leden een winstgevende bedrijvigheid uitoefent, in strijd met art. 2 van de wet van 31 Maart 1898 op de beroepsverenigingen, door te verklaren «dat het afleveren van visverloven in het wettelijk kader valt van de bedrijvigheid van de vereniging en tot doel heeft haar de nodige middelen te verschaffen om vissen te kopen en visrijke vijvers ter beschikking van haar leden te stellen»; dat door de bedrijvigheid van verweerster als wettelijk aan te zien het bestreden arrest beslist dat verweerster noch beroep noch ambacht uitoefent en dienvolgens dat het afleveren van visverloven voor haar niet is een verrichting, gedaan met het oogmerk om geld te verdienen, maar een daad, verricht met de bedoeling zich de nodige fondsen aan te schaffen voor het bereiken van haar maatschappelijk doel;

Overwegende anderzijds, dat het bestreden arrest een gepast antwoord heeft verstrekt op de besluiten van aanlegster, gegrond op art. 10 der wet van 31 Maart 1898, hetwelk aan een beroepsvereniging enkel zou toelaten in rechte op te treden voor de verdediging der belangen van haar leden als vennoten van de vereniging, waar het aanstipt «dat, indien de leden om te mogen vissen in het bezit moeten zijn van een visverlot, zulks niet wegneemt dat door het lid worden van de vereniging hun individuele belangen met de belangen van de vereniging overeenkomen en zij in onderhavig geval schade lijden door het besproken omkomen der vissen»;

Dat derhalve het middel in zijn eerste onderdeel feitelijke grondslag mist;

*Aangaande het tweede onderdeel :*

Overwegende dat, indien de beroepsvereniging als rechtspersoon een eigen vermogen bezit, hetwelk van het vermogen van de leden onderscheiden is, die omstandigheid niet belet dat de individuele belangen van de leden der vereniging met de belangen van de vereniging zelve kunnen overeenstemmen;

Dat het middel in zijn tweede onderdeel niet kan aangenomen worden;

*Aangaande het derde onderdeel :*

Overwegende dat het bestreden arrest niet beslist dat verweerster zich aan een winstgevende bedrijvigheid overlevert; dat het integendeel aanstipt «dat het afleveren van visverloven in het wettelijk kader valt van de bedrijvigheid van de vereniging» en dienvolgens

aanneemt dat verweerster niet handelt in strijd met art. 2 der wet op de beroepsverenigingen en zelve geen beroep of ambacht uitoefent;

Dat het middel in zijn derde onderdeel in feite niet opgaat;

*Om die redenen,*

Verwerpt de voorziening.

## RAAD VAN STATE

4e kamer. — 10 April 1951.

Voorzitter : M. Vranckx (verslaggever).

Raadsheren : MM. Declaire en Mast.

Advocaten : Mrs M. Vandekerckhove en H. van Leynseele.

**Nietigverklaring. — Ontvankelijkheid. — Voorbereidende beslissingen. — Voorbarigheid van het verzoek. — Voorbereidende beslissingen van gemeenteraad bij de urbanisatieprocedure (B.W. 2 December 1946).**

*Wanneer de gemeenteraad de machten uitoefent, hem verleend door de besluitwet van 2 December 1946, treft hij voorbereidende beslissingen die niet grievend kunnen zijn voor een verzoeker tot nietigverklaring, daar slechts de uiteindelijke beslissing bij koninklijk besluit genomen zoals bepaald bij artikel 8 van bovenvermelde besluitwet uitvoerbaar is. Zij zijn dan ook niet vatbaar voor nietigverklaring.*

*Zelfs wanneer zulke beslissingen van de gemeenteraad onregelmatigheden vertonen, kunnen de middelen, gesteund op deze onregelmatigheden, slechts worden ingeroepen bij de bestrijding van de definitieve beslissingen getroffen bij het bij artikel 8 van de besluitwet bedoelde koninklijke besluit.*

*Een verzoek tot nietigverklaring is derhalve voorbarig.*

Passchier en Bourgois t/ Gemeente Avelgem.

Gezien het verzoekschrift d.d. 12 April 1950;

Overwegende dat het verzoek strekt tot de nietigverklaring van de beslissingen d.d. 15 Februari 1950 en 22 Maart 1950 van de gemeenteraad van Avelgem, de eerste houdende principiële goedkeuring van het voorontwerp van algemeen plan van aanleg voor de gemeente Avelgem, de tweede houdende definitieve goedkeuring van het algemeen plan van aanleg der gemeente D. 6162 nr 6/a;

Overwegende dat het besluit van de Regent d.d. 6 October 1945 de gemeente Avelgem de verplichting oplegt een algemeen en bijzondere plannen van aanleg op te maken; dat, op grond van de artikelen 5 en 6 van de besluitwet d.d. 2 December 1946 betreffende de urbanisatie, de gemeenteraad op 15 Februari 1950 de eerste bestreden beslissing trof, waarbij « het voorontwerp van algemeen plan van aanleg voor het grondgebied van de gemeente principieel wordt aanvaard » en waarbij « het voorontwerp waarvan hierboven gewag zal onderworpen worden aan de formaliteiten van de besluitwet van 2 December 1946 »; dat, nadat op 6 Maart 1950 het onderzoek de commodo et incommodo gesloten was, de gemeenteraad vergaderde op 22 Maart 1950 en, overeenkomstig de beslissing van het laatste lid van artikel 6 van bovenvermelde be-

sluitwet, de tweede bestreden beslissing trof, waarbij « de ingediende bezwaren tegen het ontwerp van algemeen plan van aanleg der gemeente D. 6162 nr 6/ ongegrond worden verklaard », akte genomen wordt van de beweegredenen, tegenwerpingen en opmerkingen, gedaan tijdens de behandeling der bezwaren » en « het ontwerp van aanlegplan waarvan hierboven gewag definitief wordt goedgekeurd »;

Overwegende dat verzoekers aanvoeren dat zekere bij de besluitwet van 2 December 1946 opgelegde pleegvormen niet werden nageleefd en dat de gemeenteraad, bij het treffen der bestreden beslissingen, machtsafwending heeft gepleegd;

Overwegende dat de gemeenteraad, wanneer hij de machten uitoefent hem verleend door de besluitwet van 2 December 1946, voorbereidende beslissingen treft die niet grievend kunnen zijn voor verzoekers daar slechts de uiteindelijke beslissing, bij koninklijk besluit getroffen zoals bepaald bij artikel 8 van bovenvermelde besluitwet, uitvoerbaar is; dat ze dan ook niet vatbaar zijn voor nietigverklaring; dat, zelfs wanneer zulke beslissingen van de gemeenteraad onregelmatigheden vertonen, de middelen, gesteund op deze onregelmatigheden, slechts zouden kunnen ingeroepen worden bij de bestrijding van de definitieve beslissingen getroffen bij het bij artikel 8 dezer besluitwet bedoeld koninklijk besluit;

Overwegende dat het verzoek derhalve voorbarig is en dat niet hoeft nagegaan te worden of de bestreden beslissingen getroffen werden overeenkomstig de bepalingen van de besluitwet van 2 December 1946;

**Besluit :**

**Artikel 1.** Het verzoek is verworpen.

**Artikel 2.** De betaling van het recht van 300 frank wegens kosten, valt ten laste van de verzoekers.

## HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 19 Mei 1951.

Voorzitter : M. Ooms.

Raadsheren : M.M. Malgaud en Michielssens.

Advocaat-generaal : M. van der Perren.

**1. Vennootschap. — Het bij art. 1855, lid 2 B.W. verboden beding maakt de gehele overeenkomst nietig.**  
**2. Burgerlijke rechtsvordering. — Subsidiaire vordering in hoger beroep uit een andere oorzaak (vennootschap in plaats van geldlening) is een bij art. 464 Rv. verboden nieuwe eis.**

*1. Opening van documentair crediet ten behoeve van de koper voor de aankoop van waren; beding, dat eventuele winst zou gedeeld worden tussen beide partijen, doch dat eventuele verliezen uitsluitend ten laste van de koper zouden komen.*

*Mede in verband met andere in het vonnis aangehaalde omstandigheden moet die overeenkomst niet als geldlening doch als vennootschap (tijdelijke vereniging) beschouwd worden.*

*Op grond van de geschiedenis van de totstandkoming van het Burgerlijk Wetboek en bij toepassing van artikel 1855, lid 2, moet worden aangenomen, dat het beding, dat één der vennoten vrijgesteld is van elke bijdrage in het verlies, niet alleen nietig is, doch ook de gehele overeenkomst nietig maakt om reden van de nietigheid van haar voorwerp.*

*Onjuist is de stelling, dat de toevoeging van be-*

*doeld beding in plaats van de nietige vennootschap en geldlening zou tot stand brengen.*

2. *In eerste aanleg betaling gevorderd van het aan de tegenpartij toegestane documentair crediet (dus vordering uit geldlening), in hoger beroep subsidiaire vordering krachtens vennootschapscontract. Deze subsidiaire vordering is een bij artikel 464 Rv. verboden nieuwe vordering.*

N.V.C.F.B.C. t/ J.D.C.

Gezien in regelmatige vorm de uitgifte van het op 16 December 1948 door de Rechtbank van Koophandel te Brussel gewezen vonnis;

Overwegende dat het beroep binnen de wettige tijd en in de wettelijke vorm ingesteld werd;

Overwegende dat de voorwaarden van het litigieuze contract als volgt bepaald werden in een door geïntimeerde op 5 Juni 1946 geschreven brief, volgens een door appellante gestelde tekst: appellante opende een documentair crediet van 452.000 fr. voor een aankoop van kurken, gedaan door geïntimeerde; de ladingsbrieven werden gesteld op naam van appellante, die de nodige pleegvormen voor de invoer moest vervullen; appellante debiteerde geïntimeerde voor het hierbovenvermelde bedrag van de kredietopening en de uit te betalen commissies van de banken en andere onkosten; anderzijds werd voorzien dat de winst van de zaak in gelijke delen zou verdeeld worden tussen partijen en dat op dezelfde wijze zouden verdeeld worden de kosten van de kredietopening en de te betalen commissies;

Overwegende dat voorts uit de stukken van het geding blijkt en niet betwist wordt, dat bedoelde goederen verzekerd werden op de naam van beide partijen gezamenlijk, dat zij opgestapeld werden op naam van appellante, dat deze laatste in eigen naam gehandeld heeft voor de verkoop van een gedeelte van de goederen, dat zij onderhandeld heeft met de verkoper van de goederen om een prijsvermindering te verkrijgen;

Overwegende dat appellante deze overeenkomst ontleeft als lening; dat zij aanvoert dat de verliezen van de zaak ten laste bleven van geïntimeerde en dit stellig volgt uit het beding, dat geïntimeerde gedebiteerd werd en bleef voor het ganse bedrag van de geleende som; dat zij weliswaar de documenten van de verkoop op haar naam deed stellen, maar dat zij hierbij gehandeld heeft volgens de gebruiken in zake documentair crediet; dat zij stappen aangewend heeft om de goederen te verkopen, maar dat zij daarbij niets anders deed dan haar belangen als uitlener beschermen;

Overwegende dat geïntimeerde integendeel betoogt dat uit al de omstandigheden van de zaak voortvloeit, dat het contract een vennootschap is en meer bepaald een tijdelijke vereniging;

Overwegende dat het Burgerlijk Wetboek in zijn artikel 1832 de vennootschap omschrijft als een contract waarbij twee of meer personen overeenkomen iets in gemeenschap te brengen met het oogmerk de daaruit voortkomende winsten te delen; dat dit dus volgens de wettelijke omschrijving het wezen van de vennootschap is; dat de samenwerking van de vennoten een ander bestanddeel van de vennootschap uitmaakt, maar deze samenwerking niet vereist wordt om de voorwaarden van het bestaan van een vennootschap te verenigen en de inbreng van een partij beperkt mag worden tot een som geld, zoals gezegd wordt in artikel 1833 van hetzelfde wetboek;

Overwegende dat ter zake, uitgezonderd de verdeling van de verliezen, al de bestanddelen van een tij-

delijke vereniging verenigd zijn; dat appellante het kapitaal inbracht dat vereist was voor de uitvoering van een contract van aankoop van een bepaalde waar; dat daarbij een winst beoogd werd, die onder partijen moest verdeeld worden; dat appellante ook handelend optrad voor de verkoop van de waar en de beperking van het verlies;

Overwegende dat het litigieuze contract als een vennootschap voorkomt, alhoewel overeengekomen werd dat appellante niet zou delen in het verlies;

Overwegende dat inderdaad artikel 1855 van het Burgerlijk Wetboek zulk beding nietig verklaart; dat, op grond van de geschiedenis van de totstandkoming van het Burgerlijk Wetboek en bij toepassing van artikel 1833, lid 1 algemeen aangenomen wordt dat de nietigheid slaat, niet op het beding alleen, maar op de overeenkomst zelf, om reden van de nietigheid van haar voorwerp;

Overwegende dat het dus ten onrechte is dat appellante volhoudt dat, wanneer de bestanddelen van een vennootschap verenigd zijn, de toevoeging van bedoeld beding als uitwerking zou hebben dat de overeenkomst geen vennootschap meer zou zijn; dat integendeel de wet zelf bepaalt dat de overeenkomst dan een vennootschap is, maar dat deze nietig verklaard moet worden;

Overwegende dat bijgevolg appellante de wet mist kent wanneer zij beweert een contract te mogen opstellen dat haar de voordelen van de vennootschap verschaft zonder de nadelen ervan, derwijze dat zij, om wille van haar inbreng in kapitaal, zaken zou kunnen drijven, waarbij zij in de winst zou delen van de voordelige contracten en de nadelige contracten ten laste zou laten van haar vennoot, die op deze wijze onvermijdelijk ten onder gebracht zou worden; dat juist dit door de wet verboden wordt;

Overwegende dat het zonder belang is na te gaan of in de briefwisseling tussen partijen geïntimeerde de stelling van appellante beaamd heeft, daar ieder akkoord hierover onwettig zijn zou;

Overwegende dat appellante bij haar inleidende dagvaarding van 27 November 1947 gedagvaard heeft tot betaling van het aan geïntimeerde toegestane krediet; dat zij duidelijk als enige oorzaak van haar eis opgegeven heeft de door haar beweerde uitlening;

Overwegende dat hierboven vastgesteld werd dat het bedoelde en in de dagvaarding nauwkeurig bepaalde contract geen uitlening is; dat de eerste rechter, dit verweer aannemend, de eis niet ontvankelijk verklaard heeft; dat, vonnissend over een eis tot uitvoering van een uitlening, hij deze eis ongegrond moest verklaren; dat nochtans over dit punt geen hoger beroep ingesteld is en het bestreden vonnis daarom dient te worden bevestigd;

Overwegende dat appellante in hoger beroep en in ondergeschikte orde betaling vraagt van de helft van haar eerste eis, ditmaal uit oorzaak van hetzelfde contract, uitgelegd als een vennootschap; dat deze nieuwe eis niet ontvankelijk is in hoger beroep krachtens artikel 464 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtswerking;

*Om deze redenen,*

Het Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Alle andere besluiten ontzeggende;

Ontvangt het hoger beroep;

Geeft aan appellante akte dat zij haar eis herleidt tot de som van 159.909 fr. 05;

Verklaart niet ontvankelijk in hoger beroep de in

ondergeschikte orde gestelde eis tot betaling van de som van 79.954 fr 50, met intresten;

Verklaart ten gronde appellante zonder grieven;

Bevestigt het bestreden vonnis en veroordeelt appellante in de kosten van hoger beroep.

NOOT. — Betreffende het sub 1 besliste verg. De Page, V, nrs 67, 71.

In tegenstelling met art. 1855, lid 2, C.C. bepaalt art. 1672, lid 2, Nederlands B.W. uitdrukkelijk, dat het geoorloofd is te bedingen, dat alle de verliezen bij uitsluiting door een of meer der vennoten zullen gedragen worden.

Over het verbod van art. 1855, lid 2, C.C. schrijven Planiol et Ripert, XI, n° 1043: « Cette prohibition est une de celles qui gênent le plus les conventions dans la pratique ».

## HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 7 Mei 1951.

Voorzitter: M. Thienpont.

Raadsheren: MM. Belpaire en Louveaux.

O. M.: M. Matthys, Subst.-Procureur-Generaal.

Advocaten: Mrs J Bernolet en Schramme.

**Kortgeding en concessie. — Door gemeente verleende electriciteitsconcessie. — Publiekrechtelijke bevoegdheid van de gemeente om concessie in te trekken. — Overneming van de concessie door de gemeente krachtens contractueel beding met de concessiehouder is echter van privaatrechtelijke aard en dus aan het oordeel van de rechter onderworpen. — Bevoegdheid van rechter in kortgeding.**

*Publiekrechtelijk vermag een gemeente te allen tijde de door haar verleende concessie krachtens haar soevereine macht in te trekken; een dergelijke intrekking staat niet ter beoordeling van de rechter.*

*Anders is het echter indien de gemeente de concessie overneemt krachtens een beding in de concessie-overeenkomst tussen haar en de concessiehouder; de rechter mag de tussen partijen gesloten overeenkomst uitleggen.*

*De rechter in kortgeding is bevoegd dringende en voorlopige maatregelen te nemen opdat de rechten van beide partijen gevrijwaard zouden blijven in afwachting van de eindbeslissing in het hoofdgeding.*

*Een absoluut verbod aan de concessiehouder om hangende het hoofdgeding enige uitbreiding aan het electriciteitsnet aan te brengen in de vorm van nieuwe aansluitingen zou de verbruikers kunnen benadelen; een uitbreiding krachtens akkoord tussen partijen moet dus toegelaten blijven.*

*De gemeente heeft het recht de electriciteitsmeters op te nemen, daar zulks een controlemaatregel is, die haar toekomt. De voor het electriciteitsverbruik betaalde bedragen moeten, hangende het hoofdgeding, geconsigneerd worden.*

**ADVIES O.M.:** *De rechter in kortgeding mag geen beslissing geven, die invloed zou uitoefenen op de uitspraak in het hoofdgeding, die beschikken zou over de definitieve rechtsvordering tussen partijen en aldus de rechter in de hoofdzaak zou binden.*

*Het voorlopig karakter van het bevel in kortgeding brengt echter mede, dat de rechter in kortgeding het geval beoordeelt t.a.v. voorlopige maatregelen, die nodig blijken om reden van onverwijlde*

*spoed zonder de rechter in de hoofdzaak te binden.*

*De rechter in kortgeding moet de rechtsverhouding tussen partijen beoordelen in verband met de te bevelen spoedmaatregelen en de door de partijen aangevoerde rechtstitels interpreteren en waarderen.*

*De rechter in kortgeding behoeft geen acht te slaan op de exceptie, dat die waardering een beslissing te gronde insluit, althans indien die betwisting niet ernstig is.*

Gemeente O./ N.v.G.

## Advies van het O. M.

Op 16 September 1930 wordt tussen partijen een concessieovereenkomst voor electriciteitsvoorziening op het grondgebied der gemeente O... afgesloten voor de duur van 30 jaar van de datum af der definitieve goedkeuring door de Bestendige Deputatie van de Provinciale Raad van West-Vlaanderen, zijnde dus van 10 October 1930 tot 10 October 1960.

Krachtens artikel 26 van deze concessie overeenkomst heeft de gemeente echter het recht om na het verstrijken van het twintigste jaar van de vergunningsduur, zijnde dus na 10 October 1950, de concessie over te nemen, mits drie jaar vooraf daarvan te verwittigen alsook mits het vervullen van verscheidene voorwaarden o.m. de verplichting tot overneming van al de werken en al het materieel, die van de concessie deel uitmaken, de in magazijn opgeslagen of verzonden voorraad, alsook het mobilair der concessie, dit alles op de wijze en onder de voorwaarden bepaald bij art. 25 van de concessieovereenkomst in geval van facultatieve of vrije overneming bij het verstrijken van de volledige vergunningsduur, en ten slotte onder voorwaarde aan de vergunninghoudster een nauwkeurig omschreven vergoeding uit te keren gedurende elk der jaren, die te lopen blijven tot aan het verstrijken van de dertig aanvankelijk voorziene jaren.

Op 25 Juni 1947, heeft de gemeente O... aan de N.V. «G...» haar beslissing tot overneming van de concessie laten bekend maken en tevens opzegging van de concessieovereenkomst laten betekenen.

Op grond van de bewering dat de gemeente echter zou nagelaten hebben zich te gedragen naar de bepalingen van bovenvermeld art. 25 van de concessieovereenkomst, en meer bepaald het verwezenlijken van de vaststelling van de prijs der overneming binnen de bedongen termijn, heeft de N.V. G... bij exploit dd. 6 October 1950 de gemeente O... vóór de rechtbank van eerste aanleg te Brugge laten dagvaarden ten einde: te doen beslissen dat het ontstaan van het uitzonderlijk recht van overneming door de gemeente gedurende de vergunningsduur, voorzien bij voormeld art. 26, onderworpen is aan een geheel van verplichtingen en voorwaarden, die alle essentieel zijn en niet kunnen gesplitst worden, en derhalve dat, bij gebreke de vaststelling van de prijs der overneming binnen de bedongen termijn te hebben uitgelokt en verwezenlijkt, de betekening door de gemeente van haar beslissing om de concessie op 10 October 1950 over te nemen geen uitwerking zal hebben met het oog op een overneming die in de gegeven omstandigheden en ten tijde der betekening juridisch niet meer mogelijk is.

Na het instellen van deze rechtsvordering is de gemeente O... tot sommige feitelijkheden overgegaan, die de aangesloten bij het electriciteitsnet der concessie in de mening moesten doen verkeren, dat de N.V. «G...» de uitbating der concessie niet verder voortzette, en waaruit diende te worden afgeleid dat de gemeente tot de inning zou overgaan van de door de aangesloten wegens electriciteitsverbruik verschul-

digde bedragen. De gemeente heeft inderdaad, ondanks de gerezen betwisting van haar rechten en na de betekening van de inleidende dagvaarding vóór de rechtbank, aan elke aangeslotene schriftelijk laten weten, dat de concessieovereenkomst een einde had genomen en dat dienvolgens de stand van de electriciteitsmeters door de houders van dit schriftelijk bericht zou opgenomen worden, wat feitelijk van 11 October 1950 af een aanvang nam. Om bij spoedmaatregel een einde te doen stellen aan deze praktijken heeft de N.V. « G... » bij exploit dd. 13 October 1950 de gemeente O... vóór de heer Voorzitter der rechtbank van eerste aanleg te Brugge in kortgeding laten dagvaarden ten einde aan de gemeente verbod te doen opleggen voortaan enigerlei stooris te brengen aan de contractuele rechten van de concessiehoudster totdat door de rechtbank over de grond van het geschil uitspraak zou worden gedaan, en o.m. ten einde aan de gemeente te doen verbieden enigerlei opnemings te doen of te laten doen van de bedoelde electriciteitsmeters, de bedragen wegens electriciteitsverbruik te innen en wijzigingen aan te brengen aan het electriciteitsnet in de vorm van uitbreiding of aansluiting.

Bij beschikking dd. 13 November 1950 heeft de rechter in kortgeding deze eis toegewezen en oorspronkelijke aanlegster er toe gemachtigd — zoals door haar aangevraagd — op kosten van de gemeente deze beschikking ter kennis te brengen van de aangeslotenen aan het electriciteitsnet van O..., hetzij individueel aan elk hunner, hetzij collectief door publicatie in twee weekbladen.

Tegen deze beschikking heeft de gemeente O... tijdig, regelmatig en ontvankelijk beroep ingesteld wegens verscheidene grieven:

1° De bestreden beschikking beslist vooraf ten gronde over de betwisting welke tussen partijen aanhangig is vóór de rechtbank en berokkent nadeel aan appellante.

Naar ons oordeel is dit verwijt niet gegrond. De Voorzitter in kortgeding moet zich onthouden nadeel te doen ten principale, m.a.w. vermijden dat zijn beslissing invloed zou uitoefenen op de uitspraak over de grond der zaak, uitspraak zou doen over de uiteindelijke rechtsverhouding van partijen en ten slotte aldus de rechtbank zou binden. *Het voorlopige karakter* van het bevel in kortgeding bestaat nu echter juist in de voorlopige beoordeling van het geval ten aanzien van voorlopige maatregelen, gevorderd om reden van onverwijlde spoed, zodanig dat de beslissing van de rechter in kortgeding de rechter over de grond der zaak niet bindt.

Deze principes aangenomen zijnde, dient hieruit te worden afgeleid dat de rechter in kortgeding, al was het incidenteel, de grond der zaak, m.a.w. de rechten van partijen, niet mag beoordelen of waarderen zonder erover uitspraak te doen?

Tot zulkdanige gevolgtrekking gebiedend besluiten zou er op neerkomen het kortgeding practisch onmogelijk te maken of ten minste in de meeste gevallen in aanzienlijke mate te ontzenuwen.

Het is een door de rechtsleer thans algemeen aanvaarde zienswijze, dat de rechter in kortgeding niet alleen moet vaststellen dat er onverwijlde spoed voorhanden is, maar dat hij bovendien moet nagaan of de gevorderde maatregel zijn rechtvaardiging vindt in de rechten der partijen: m.a.w. hij moet de rechtsverhouding der partijen beoordelen; zo wordt hij er toe geleid de rechtstitels, die door de partijen worden aangevoerd, te interpreteren en te waarderen (Zie: Chauveau op Carré - art. 806 - Q. 2754ter, in fine; Rép. Prat. Dr. Belge - V° Référé - n° 268 en 270; R. Van Lennep « De Voorlopige Beslissing of Voorziening bij

Voorraad » R.T. 1950 - 2e aflevering - blz. 123 - n° 5).

De Belgische rechtspraak past in feite die beginselen toe en beslist doorgaans, dat naar aanleiding van de waardering door de rechter in kortgeding van titels, akten en overeenkomsten, hij geen acht dient te geven op de exceptie, getrokken uit het feit dat die waardering een beslissing ten gronde insluit, althans wanneer de betwisting niet ernstig is.

Dit laatste begrip van de « ernstige betwisting », uitgedacht door de Franse rechtspraak (zie Garsonnet - VIII - n° 193 in fine), doch dat niet dient te worden vereenzelvigd met de moeilijkheid om een overeenkomst te beoordelen of te waarderen (Zie Van Lennep - Op. cit. - blz. 126), heeft in feite een dubbel aspect: *ofwel is de betwisting niet ernstig*, en dan doelt dit begrip op een feitelijkheid, die de rechter in kortgeding bevoegd maakt, bij zoverre de feitelijkheid zich vereenzelvigt met een geval van onverwijlde spoed;

*ofwel is de betwisting ernstig*, en in dit geval splitsen zich de gevolgen: ofwel maakt de ernstige betwisting de rechter in kortgeding onbevoegd, ofwel schept ze een geval van onverwijlde spoed en maakt deze rechter wel bevoegd.

In onderhavig geval blijkt de rechter in kortgeding al deze beginselen degelijk in acht te hebben genomen. Ten einde na te gaan of de door geïntimeerde geëiste maatregelen hun rechtvaardiging vinden in de rechten van de oorspronkelijke aanlegster, moest hij immers noodzakelijk de concessieovereenkomst nader onderzoeken en meer bepaald de artikelen 25 en 26 van die overeenkomst waarderen.

Wanneer hij nu zodoende vaststelt dat op grond van deze duidelijk opgestelde bepalingen de overneming van de concessie en van haar materieel enkel kan geschieden na een inventaris (en schatting), opgesteld door twee — en desgevallend drie — deskundigen en na betaling van de waarde van het electriciteitsnet, doch dat zulks, welke ook de oorzaak daarvan weze, nog niet is geschied op het ogenblik, waarop hij uitspraak doet, wat niet ernstig kan worden betwist, en dat hij derhalve de concessieovereenkomst beschouwt als zijnde nog steeds van kracht, dan zien wij niet in in welke mate de rechter in kortgeding hierdoor nadeel ten principale zou hebben veroorzaakt, vermits deze waardering essentieel voorlopig is en de rechtbank volstrekt niet bindt, en hij anderzijds de bestaande rechtstitel in stand houdt, in afwachting dat de rechtbank dienaangaande te gronde zou beslissen. Zijn voorlopige beoordeling schaaft noch de toekomstige beoordeling door de rechtbank noch de rechten van partijen, die hij terug plaatst in de toestand, waarin zij zich bevonden op het ogenblik waarop het geding ten gronde ingesteld werd.

2° De bestreden beschikking beslist dat appellante door het opnemen der meters tot daden is overgegaan, die zij niet mocht plegen, waar die opnemings integendeel een recht is, dat op elk ogenblik door de concessiegevende overheid mag uitgeoefend worden, zodat het verbod van die opnemings onwettelijk is.

Het valt niet te betwisten dat naar bestuurlijk recht een concessiegevende overheid naar eigen goeddunken op elk ogenblik tijdens de uitvoering van de concessieovereenkomst, op de uitoefening van de concessie controle mag uitoefenen, en b.v. in zake concessie van electriciteitsvoorziening, de stand der meters mag doen opnemen door personen, die vreemd zijn aan de vergunninghouder. Dit recht vloeit voort uit de bestuurlijke aard van de concessie van openbare dienst, die niet enkel een contract is maar ook een daad van souverainiteit, alsook uit de algemene principes die al de openbare diensten, ook de private personen met een openbare dienst belast, beheersen (zie: P. Wigny -



« Principes généraux du Droit Administratif belge » - 1948 - blz. 35 - n° 26 - A; blz. 174 - n° 127 C.).

Het is echter niet dit recht, dat door de rechtsvordering, ingesteld door de vergunninghoudster vóór de rechter in kortgeding, noch door deze magistraat bij zijn beschikking, werkelijk bedoeld werd, maar het zijn wel de feitelijke omstandigheden, waarmede de uitoefening van dit recht gepaard ging en die er duidelijk op wijzen (zie de tekst van de omzendbrief van de gemeente waarvan de meteropnemers houder waren bij hun bezoek bij de aangesloten) dat de opnemering der meters niet zo zeer verricht werd met het oog op contrôle, doch wel als de uitwendige uitdrukking en bevestiging van de overneming der concessie, daar waar deze overneming nu juist sedert enkele dagen het voorwerp uitmaakte van een gerechtelijke betwisting.

De bestreden beschikking heeft alleen tot doel gehad aan deze feitelijke een einde te doen stellen, in afwachting dat de rechtbank ten gronde zou beslissen; in zulkdanige mate beschouwd, komt ze ons voor als zijnde niet onwettelijk.

3° Wat de andere grieven betreft, strekken zij ten slotte er toe door het Hof te doen verklaren dat de geïntimeerde sedert 10 October 1950 geen concessie voor de electriciteitsvoorziening op het grondgebied der gemeente O... meer bezit, dat zij zonder recht van uitbating is en blijft, en dat het door de N.V. « G... » dienaangaande vóór de rechtbank ingestelde rechtsgeding hierin geen wijziging brengt noch kan brengen.

Dergelijke bewering van nu af ter zake van kortgeding beoordelen, zou ons inziens het voorlopig karakter van een beschikking in kortgeding zeker over het hoofd zien, en tevens nadeel doen ten principale door uitspraak te doen over de uiteindelijke rechtsverhouding van partijen, in zulkdanige mate dat én de concessieovereenkomst én het rechtsgeding ten gronde volledig zouden weggecijferd worden.

Wij besluiten dienvolgens tot de afwijzing van het beroep. Gent, de 14 Maart 1951.

Get. J. Matthijs.

#### Arrest :

Overwegende dat in 1930 een concessieovereenkomst voor de openbare electriciteitsvoorziening is tot stand gekomen tussen de gemeente, thans appellante, en de geïntimeerde vennootschap;

dat op 25 Juni 1947 de appellante aan de geïntimeerde de wil heeft betekend gebruik te maken van het vermogen, bedongen in het contract, om dit voorzieningsbedrijf over te nemen vóór het verstrijken van de vergunningsduur;

dat, daartoe aanvoerend dat die wilsuiting niet werd gevolgd door de in het contract voorgeschreven formaliteiten tot vaststelling van de prijs der overdracht, de geïntimeerde op 6 October 1950, vier dagen vóór de datum bepaald voor het vervroegd eindigen van de concessie, de appellante heeft gedagvaard om te verschijnen vóór de rechtbank van eerste aanleg ten einde te horen beslissen dat die verklaring van overneming zonder gevolg zal blijven en dienvolgens, dat zij zelf gerechtigd blijft het voorzieningsbedrijf verder uit te baten;

dat van af 11 October 1950 de appellante is overgegaan tot zekere daden, nl. tot het bekendmaken door middel van een omzendbrief, gericht tot de aangesloten op het net, dat de aan de geïntimeerde verleende concessie een einde heeft genomen op 10 October 1950 en dat zij zelf verder de stroomlevering zal verzekeren, terwijl het verbruik tot op die datum zal worden opgenomen, de prijs ervan verschuldigd zijnde aan

de geïntimeerde; dat de appellante dan ook tot het opnemen van dit verbruik heeft doen overgaan;

dat, bij exploot van 13 October 1950, de geïntimeerde een eis in kortgeding heeft ingesteld, — door het thans bestreden bevelschrift ingewilligd, — ten einde verbod te horen doen aan de appellante de opnemering van de verbruiksmeters te vervolgen, de prijs van het latere stroomverbruik te innen, enige verandering, zelfs in de vorm van uitbreiding of aansluiting, aan het bestaande net te brengen, alsmede te horen bevelen dat de appellante aan de aangesloten het te verlenen bevelschrift zal ter kennis brengen op dezelfde wijze als door de hierboven bedoelde omzendbrief, en, voor het geval daaraan niet mocht worden voldaan, de geïntimeerde te horen machtigen dit bevelschrift te publiceren langs de pers;

Overwegende dat appellante tegen het bevelschrift aanvoert dat de gemeente — concessieverlener — altijd recht heeft de concessie in te trekken en dat dienvolgens de heer voorzitter in kortgeding door aan geïntimeerde toe te laten de concessie verder uit te oefenen, in strijd is met de soevereine rechten der gemeente en aldus zijn macht is te buiten gegaan;

Overwegende dat appellante nooit beweerd heeft de concessie te hebben ingetrokken ingevolge haar soevereine macht, wat inderdaad de gewone rechtbanken onbevoegd zou maken om het principe zelf van de inbrekking te beoordelen en de gemeente slechts zou blootstellen aan het betalen van een gebeurlijke schadevergoeding aan de concessiehouder;

dat appellante, integendeel én in haar beraadslaging dd. 6 Juni 1947 én in het exploot van 25 Juni 1947 uitdrukkelijk aangeeft dat zij « op grond van art. 26 van het contract voor de concessie der electriciteitsvoorziening op de gemeente O... beslist heeft de concessie over te nemen in de voorwaarden door dit contract bepaald »;

dat het tussen partijen gerezen geschil gaat over de vraag, of voornoemde voorwaarden vóór 10 October 1950 dienden verwezenlijkt te worden of niet; dat dergelijk twistpunt er op neerkomt het tussen partijen gesloten contract uit te leggen en dan ook in de macht ligt van de gewone rechtbanken;

Overwegende dat appellante voorhoudt dat de rechter in kortgeding ten gronde heeft beslist daar waar hij aanstipt dat de overneming der vergunning enkel en alleen kan geschieden na het opmaken van de inventaris en na betaling van de waarde van het net en dat de artikelen 25 en 26 van het contract zeer klaar zijn opgesteld en niet vatbaar zijn voor interpretatie;

Overwegende dat deze grief alleenlijk de motieven van het bevelschrift beoogt;

Overwegende dat, gelet op het feit dat partijen het niet eens zijn over de geldigheid van de opzegging van de concessie, dat de betwisting ernstig voorkomt en de gemeente zich onmiddellijk wil inlaten in de uitbatingen van de electriciteitsvoorziening, de rechter in kortgeding terecht dringende en voorlopige maatregelen heeft getroffen opdat de rechten van beide partijen zouden gevrijwaard worden in afwachting van de eindbeslissing;

Overwegende dat appellante ten onrechte beweert dat het bevelschrift de toestand tussen partijen wijzigt ten voordele van de N.V. G..., daar deze voor de toekomst gemachtigd wordt veranderingen toe te brengen aan het electriciteitsnet in de vorm van uitbreiding en aansluiting; dat het verbod enige veranderingen aan te brengen aan het thans bestaande electriciteitsnet in algemene bewoordingen is gesteld en derhalve op beide partijen toepasselijk is;

Overwegende nochtans dat het verbod om enige uitbreiding aan het net te brengen in de vorm van



nieuwe aansluitingen voor gevolg zou hebben de artikels 5, 16 en 17 van de concessieovereenkomst op te heffen voor de duur van de procedure; dat voornoemde artikels vooral het belang beogen van derden — de verbruikers — aan wie de te treffen maatregelen geen schade mogen berokkenen, te meer daar het hier een publieke dienst betreft;

dat het gevraagde verbod dan ook dient beperkt te worden tot die aansluitingen en uitbreiding van het thans bestaande net, waarover partijen tot geen akkoord kunnen komen;

Overwegende dat appellante bij wedereis vraagt dat haar het recht niet zou ontnomen worden de meters op te nemen, hetwelk een controlemaatregel is die haar toekomt; dat zij insgelijks de sommen, voortkomende van het verbruik van electriciteit, wenst te zien deponderen in een door het Hof aan te wijzen financiële instelling;

Overwegende dat die vragen rechtmatig voorkomen en dat geïntimeerde zich tegen de consignatie van de vermelde sommen niet verzet;

Overwegende dat het bevelschrift a quo ter kennis werd gebracht van de bevolking door publicatie in twee weekbladen van de streek en het dan ook noodzakelijk voorkomt die bekendmaking aan te vullen door kennisgeving van de in dit bevelschrift aangebrachte wijzigingen;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet, op art. 24 van de wet van 15 Juni 1935;

Gehoord de heer substituut procureur-generaal Matthijs in zijn bijna eensluidend advies, ontvangt het hoger beroep en verklaart het gedeeltelijk gegrond, doet te niet het bevelschrift a quo in zover het aan appellante verbod heeft opgelegd de meters op te nemen en, hetzelfde aanvullende, beveelt dat de sommen, voortkomende van het verbruik van electriciteit sinds 10 October 1950 in de consignatiekas zullen gestort worden binnen de acht dagen na de betekening van dit arrest en voorts op het einde van ieder maand totdat definitief zal gevonnist worden over het bij exploit van 6 October 1950 ingeleide geding;

Zegt dat geïntimeerde tot zekere nieuwe aansluitingen zal mogen overgaan met instemming van appellante;

Bevestigt het dispositief van het bevelschrift a quo voor het overige met dien verstande, dat de wijzigingen, door het huidige arrest aan het bevelschrift gebracht, in de weekbladen zullen verschijnen, die het bevelschrift a quo hebben bekend gemaakt;

Veroordeelt appellante in de 3/4 der kosten van hoger beroep en geïntimeerde in de overige 1/4 en in de kosten van bekendmaking van dit arrest.

## BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

4 Mei 1951.

Voorzitter : M. de Necker.

Rechters : M.M. Kerkhove en Dhanens.

O.M. : M. Dujardin.

Advocaat : Mr Bulckaert.

**Ontkenning van de wettigheid van een kind. — Echtgenoot gedetineerd. — Betekenis van het begrip afwezigheid in art. 316 B.W.**

*Opsluiting in een gevangenis is eventueel als afwezigheid te beschouwen, n.l. wanneer de gedetineerde*

*geen bezoeken heeft ontvangen en om zo te zeggen van de samenleving afgezonderd werd.*

U. t/ B. en U.

Overwegende dat de eis strekt tot het horen zeggen voor recht, dat de ontkenning van het kind Gilbert U..., gedaan door eiser bij exploit van deurwaarder G. Haesen te St Truiden, in datum 9 Februari 1951, regelmatig en gegrond is, om reden van fysieke onmogelijkheid van eiser om betrekkingen gehad te hebben met zijn echtgenote gedurende de wettelijke termijn van verwekking;

Overwegende dat eiser met eerste verweerster in het huwelijk is getreden te Roeselare op 10 Mei 1944;

Overwegende dat blijkt uit een attest van de heer Bestuurder der gevangenis te Gent, dat U... Rogier opgesloten is in de inrichting onder zijn beheer vanaf 3 Februari 1951, van zijn vrijheid beroofd werd op 6 Juni 1945 en sedert dien onafgebroken aangehouden bleef en dat hij sedert 2 Februari 1950 geen bezoek meer ontvangen heeft van zijn echtgenote;

Overwegende dat blijkt uit een uittreksel van een akte van geboorte, dat op 8 December 1950 te Sint Truiden een kind geboren werd met naam : Gilbert Alice Ghislain U...;

Overwegende dat dit kind ontkend werd bij exploit van 9 Februari 1951;

Dat de eis ingeleid werd op 1 Maart 1951;

Overwegende dat krachtens artikel 316 B.W.B. in de verschillende gevallen, waarin het de man toegelaten is bezwaren te doen gelden, hij zulks moet doen binnen een maand, indien hij zich ter plaatse bevindt, waar het kind geboren is, binnen de twee maanden na zijn terugkomst, indien hij op dit tijdstip afwezig was, en binnen de twee maanden na de ontdekking der geboorte indien deze geboorte hem verborgen werd gehouden;

Overwegende dat de uitdrukking « afwezigheid » in artikel 316 B.W.B. opgevat wordt in de gebruikelijke zin van « niet aanwezigheid » (non présence); (De Page, Dr. Civ. t. I., bl. 943);

Dat dit een feitelijke vraag is, waarover de rechter ten gronde souverain oordeelt;

Overwegende dat de gevangenschap eventueel zal kunnen worden beschouwd als afwezigheid (Planiol et Ripert Dr. Civ. t. II. n° 794; Burg. Rb. Antwerpen, 3 Juni 1948, R. W., 1948-49, 688; contra : Ber. Gent, 2 Mei 1906, Pas. 1907. II, 130);

Dat dit het geval zal zijn, wanneer gedetineerde geen bezoeken heeft ontvangen en om zo te zeggen uit de samenleving afgezonderd werd;

Overwegende dat de wettelijke termijn van verwekking van het kind in casu zich uitstrekt van 12 Februari tot 12 Juni 1950;

Overwegende dat enerzijds de eis ontvankelijk is, daar eiser op 8 December 1950 gedetineerd was en gebleven is en geen bezoek meer ontving sedert 2 Februari 1950, en anderzijds hij sedert 2 Februari 1950 in de fysieke onmogelijkheid is geweest met zijn vrouw gemeenschap te hebben;

Dat de eis dus ontvankelijk en gegrond is;

**Abonneert U op Rechtskundig Weekblad**

## BURELRIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

1e Kamer. — 14 Februari 1950.

Voorzitter : M. Meulemans.  
 Rechters : M.M. Roget en Helleputte.  
 Advocaten : Mrs. Anciaux en Van Lint.

1. **Kleine nalatenschappen (wet van 16 Mei 1900).** — **Uitoefening van het recht tot overneming door de erfgenaam die in rechte de openbare verkoping heeft gevorderd.**
2. **Burgerlijke rechtsvordering.** — **Niet-toepasselijkheid van de rechtspreuk « electa una via ».**

1. *De erfgenaam, die de openbare verkoping van de goederen ener onverdeelde nalatenschap heeft gevorderd, blijft gerechtigd om overeenkomstig de wet van 16 Mei 1900 op de kleine nalatenschappen de overneming naar schatting van de litigieuze goederen alsnog aan te vragen, vooral indien het verzoek tot uitoefening van het recht tot overneming geschiedt omdat een ander erfgenaam, hangend het geding, een gelijkaardige aanvraag heeft gedaan.*
2. *De rechtspraak « electa una via, non datur recursus ad alteram » is in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering nergens vermeld en behoort niet tot het geldende burgerlijk recht.*

Uytterhoeven en consorten t/  
 Uytterhoeven en consorten.

Overwegende dat partijen in onverdeeldheid zijn uit hoofde van de nalatenschap van wijlen : Uytterhoeven Henricus (en anderen);

Overwegende dat van deze nalatenschap de volgende onroerende goederen afhangen;

Overwegende dat deze goederen, de enige in onverdeeldheid tussen partijen, niet verdeelbaar zijn in natura;

Overwegende dat de vordering ertoe strekt verweerders te horen veroordelen om samen met eisers over te gaan tot de bewerkingen van vereffening, rekening en deling der hoger vermelde onverdeeldheid;

Overwegende dat deze vordering gegrond is;

Overwegende dat de laatste verweerder, Lamproye Frans, verklaart zich bij de vraag van eisers aan te sluiten;

Overwegende dat verweerder Uytterhoeven Eugène Stephanus bij besluiten betekend bij akte de dato 25 September 1950, de overname vraagt naar schatting van de hierboven beschreven goederen overeenkomstig de bepalingen van de wet van 16 Mei 1900 op de kleine erfenissen;

Overwegende dat eiseres Uytterhoeven Emma Maria daartoe gemachtigd door haar echtgenoot, thans evenwel ook vraagt gezegde goederen naar schatting te mogen overnemen;

Overwegende dat deze twee vragen principieel gegrond voorkomen, daar zij voldoen aan de voorwaarden gesteld bij de wet van 16 Mei 1900;

Overwegende dat eisers sub nummeris 1 en 2 zich akkoord verklaren met de aanvraag van eiseres Uytterhoeven Emma Maria, terwijl partij Van der Veken beweert dat deze laatste niet meer gerechtigd is een dergelijke aanvraag te doen om reden dat zij, met de vereffening en deling der onverdeelde goederen te vervolgen en inzonderheid door haar vraag tot openbare verkoping van deze goederen, stilzwijgend

zou hebben afgezien van haar recht de overneming uit te oefenen;

Overwegende echter dat de overname naar schatting, evenals de openbare verkoping, een middel uitmaakt om uit onverdeeldheid te geraken, wat het hoofddoel was van de vordering;

dat er geen redenen bestaan te oordelen dat het aanwenden door eiseres Uytterhoeven Emma van een dezer middelen (openbare verkoping) haar de mogelijkheid ontnemt er later een ander (overname naar schatting) te gebruiken, des te meer daar dit laatste middel slechts gebezigd werd om reden dat een der verweerders bij besluiten de overname in zijn voordeel gevraagd had, omstandigheid die eiseres Uytterhoeven Emma niet kende toen zij de openbare verkoping bij dagvaarding vervolgde;

En overwegende dat er dienaangaande geen aanleiding bestaat het adagium « Electa una via, non datur recursus ad alteram » toe te passen; dat gezegde rechtsregel nergens in het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging vermeld staat en geen deel uitmaakt van onze burgerlijke wetgeving (De Page, T. II, nr 885 bis; Cass. 27 Mei 1943, Pas. 43.1.207 en noot);

Overwegende trouwens dat het stelsel van partij Van der Veken tegen het doel van de wet van 16 Mei 1900 zou indruisen, dewelke het behoud van de kleine familie-eigendommen nastreeft en te dien einde de overname naar schatting der onverdeelde goederen door de overlevende echtgenoot of door een der erfgenamen in rechte linie in de hand werkt;

Overwegende dienvolgens dat de vragen om overname naar schatting, ingediend door eiseres Uytterhoeven Emma en deze ingeleid door verweerder Uytterhoeven Eugene ontvankelijk zijn;

dat echter, wanneer twee belanghebbenden wensen het recht tot overneming uit te oefenen en er geen enkel van hen de meerderheid der belangen bezit, er dient overgegaan tot een verloting;

Overwegende dat die meerderheid ter zake niet bereikt wordt;

## BURGERLIJKE RECHTBANK TE IEPEL

2e Kamer. — 25 Juli 1951.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Lefèbvre.

O. M. : M. De Viaene.

Advocaten : Mrs Vandekerckhove, Gits en Hayoit de Termicourt.

**Ingebrekestelling.** — **Vereisten wat haar inhoud betreft.** — **Aan de schuldenaar moet de gelegenheid gegeven worden aan het van hem gevorderde te voldoen.** — **Zolang de hem daartoe gelaten tijd niet verstreken is, kan hij niet rechtsgeldig gedagvaard worden.**

*Een ingebrekestelling moet inhouden de juiste omschrijving van wat van de schuldenaar geëist wordt op grond van de tussen partijen gesloten overeenkomst, m.a.w. zij moet juist en duidelijk bepalen wat de schuldenaar moet doen, hoe, waar en wanneer hij het moet doen, alles binnen de perken der verbintenis. De verplichting van de schuldenaar mag niet verzwagd worden. De juiste interpretatie van de verbintenis moet de juiste omschrijving geven van wat van de schuldenaar mag geëist worden. De ingebrekestelling mag niet aan duidelijkheid te wensen overlaten wat betreft de verplichting van*

*de schuldenaar op zichzelf beschouwd, noch wat betreft de wijze waarop en de plaats waar zij moet ten uitvoer gelegd worden, noch de tijd binnen welke zulks moet geschieden.*

*Al deze principes zijn dezelfde als die welke ten grondslag liggen aan de uitlegging der verbintenissen.*

*De ingebrekestelling moet aan de inleidende dagvaarding voorafgaan; aan de gesommeerde moet gelegenheid gegeven worden het van hem gevorderde te verrichten; zolang de termijn, binnen de welke hij kan voldoen, nog niet verstreken is, is een tegen hem ingestelde vordering niet ontvankelijk.*

Van de Vijver t/ Volbrecht.

Aangezien de vordering ten doel heeft te horen zeggen dat verweerder zal gehouden zijn binnen de 8 dagen na de betekening van dit vonnis te verschijnen ter studie van notaris De Simpel te Waasten ten einde over te gaan tot het verlijden van een koopakte betreffende onroerende goederen;

Aangezien op 5 Januari 1951 tussen partijen een onderhandse akte werd opgemaakt, waarin de verkoop bedongen werd van de erin beschreven onroerende goederen;

Aangezien de onderhandse akte geregistreerd werd «geboekt te Poperinge den 31 Maart 1951 een blad, geen verz. boek 6  $\frac{2}{3}$  blad 39 vak 7, Ontvangen 275.040 frank V.G.»;

Aangezien de overeenkomst daarenboven bepaalt dat de akte van verkoop zal verleden worden voor notaris De Simpel te Waasten, kosten ten laste van de koper en de notaris aangewezen zijnde door beide partijen;

Aangezien verweerder beweert zich niet te verzetten tegen het verlijden van de authentieke akte en zelfs op 9 en 19 Maart 1951 verklaarde akkoord te gaan om voor de notaris te verschijnen, dus voor de betekening der dagvaarding op 2 April 1951;

Aangezien in de onderhandse akte geen datum gestipuleerd wordt, waarop de authentieke akte moest verleden worden noch een termijn, binnen welke dit moest gedaan worden;

Aangezien de verplichting voor de verkopers om de authentieke akte te verlijden een verbintenis is om iets te doen (De Page, Droit civil, tome IV, 27);

Aangezien, zo een der partijen de verplichting niet uitvoert; de andere de verplichte uitvoering kan eisen doch vooreerst een in morastelling dient te doen, ten ware partijen uitdrukkelijk van de in morastelling mochten afzien, b.v. in casu door de datumsbepaling voor het verlijden der akte, aangezien er nog andere gevallen zijn, waarin de in morastelling niet vereist is, doch die in casu niet van toepassing zijn;

Aangezien dient onderzocht te worden of de dagvaarding in dato 2 April 1951 een in morastelling is; aangezien volgens artikel 1139 van het Burgerlijk Wetboek de in morastelling kan gedaan worden door een sommatie of een gelijkwaardige akte; aangezien de dagvaarding dd. 2 April 1951 als een sommatie kan aangezien worden wat de vorm betreft, doch met voorbehoud, waarover hieronder, wat betreft inhoud en vereiste bestanddelen;

Aangezien als vereist bestanddeel moet aangezien worden de juiste omschrijving of beschrijving van wat vereist en geëist wordt van de schuldenaar, zich daarvoor gedragend naar de door partijen gesloten overeenkomst; m.a.w. juist en duidelijk moet bepaald worden wat de schuldenaar moet doen, hoe, waar en wanneer hij het moet doen, dit alles binnen de perken der verbintenis; de verplichting van de schuldenaar kan niet

verzwaard worden, de juiste interpretatie der verbintenissen zal de juiste omschrijving geven van wat mag geëist worden van de schuldenaar, aan duidelijkheid mag het niet ontbreken wat betreft de verplichting van de schuldenaar op zich zelve beschouwd, noch wat betreft de manier en de plaats waarop ze moet volbracht worden, noch het tijdbestek, waarbinnen zij het moet zijn; al deze principes zijn dezelfde als die, welke ten grondslag liggen aan de interpretatie der verbintenissen;

Aangezien de dagvaarding-sommatie dd. 2 April 1951 niet bepaalt wanneer verweerder zich voor de uitgekozen notaris moet begeven; in casu was deze aanduiding wel noodzakelijk, want verweerder diende te weten of de notaris bereid was de authentieke akte te verlijden en, in bevestigend geval, wanneer; zo de notaris weigerde de akte te verlijden of dagstelling te doen, kon verweerder zijn verplichting niet uitvoeren; opgemerkt dient te worden, dat de Rechtbank de mogelijkheid onderzoekt of in dit geval een der partijen de andere zou kunnen verplichten de authentieke akte te verlijden voor een andere notaris, daar dit buiten de perken valt van het huidig rechterlijk beding (contract, Red.);

Aangezien de sommatie-dagvaarding niet beantwoordt aan de noodzakelijke vereisten der wet en dus als niet geldig moet aangezien worden;

Aangezien het middel door verweerder opgeworpen wordt in zijn besluiten, waarin hij zegt dat de vordering niet voorafgegaan werd van een in vertoefstelling;

Aangezien, moest men aannemen dat het deurwaardersexploot dd. 2 April 1951 aan al de vereisten voldoet om als geldige sommatie te kunnen aangezien worden, dan nog de vordering niet ontvankelijk ware; immers, zo men in casu het deurwaardersexploot als sommatie en als inleidende dagvaarding beschouwt, dan is de vordering niet ontvankelijk, want een sommatie moet een inleidende dagvaarding voorafgaan; aan de gesommeerde moet gelegenheid gegeven worden het van hem gevorderde uit te voeren en gedurende de termijn, waarin de gesommeerde kan uitvoeren, blijft een vordering niet ontvankelijk (De Page Droit Civil, t. III, n° 79); in casu werd verweerder geen gelegenheid gegeven om aan zijn verplichting te voldoen; een daging en sommatie werden gegeven bij hetzelfde deurwaardersexploot;

*Om deze redenen,*

De Rechtbank,

Gelet op de artikelen (...) alle meer uitgebreide of tegenstrijdige besluiten afwijzend als ongegrond, gehoord de heer De Viaene, Substituut-Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies, uitgedrukt in de Nederlandse taal, op tegenspraak, verklaart de vordering niet ontvankelijk, wijst eiser ervan af en veroordeelt hem tot de kosten van onderhavig geding;

Geeft akte aan eiser dat hij het geding schat op meer dan 50.000 frank in elk van zijn onderdelen en tegenover iedere daarin betrokken partij, alleen om redenen van bevoegdheid en aanleg.

NOOT: Over de ingebrekestelling zie men De Page, III, 71 e.v. en Asser-Losecaat-Vermeer, Verbintenissenrecht, blz. 168-186.

De redactie van het laatste «aangezien» in bovenstaand vonnis zou de indruk kunnen geven, dat ingebrekestelling en dagvaarding niet bij één en hetzelfde exploot zouden kunnen geschieden. Zo zal dat echter wel niet bedoeld zijn. Men kan immers bij één en hetzelfde exploot sommeren tot nakoming en dagvaarden voor het geval de schuldenaar binnen de in de sommatie gestelde termijn niet aan zijn verplichtingen voldoet (een voorwaardelijke dagvaarding dus).

**BURGFRILIJKE RECHTBANK TE BRUGGE**

1e Kamer. — 12 Maart 1951.

Voorzitter : M. De Vreese.

Rechters : M.M. Gerniers en de Clercq.

O.M. : M. Buysse.

**Huwelijk. — In Duitsland niet door ambtenaar van de Burgerlijke Stand voltrokken. — Voltrekte nietigheid. — Goede trouw van man en vrouw beide. — Putatief huwelijk. — Rechtsgevolgen.**

*Een huwelijk, dat in Duitsland niet voltrokken is door een ambtenaar van de Burgerlijke Stand is niet « onbestaande » doch voltrekt nietig.*

*Indien, zoals in casu man en vrouw beiden blijken te goeder trouw te zijn geweest, heeft het « huwelijk » alle daaraan verbonden gevolgen, zowel t.a.v. de echtgenoten als van de kinderen, tot op de dag der nietigverklaring. (zgn. vermeend of putatief huwelijk).*

O. M. t/ Creyf en Husenko.

Overwegende dat de vordering van de heer procureur des Konings er toe strekt te horen zeggen voor recht dat het huwelijk, dat verweerders op 7 Mei 1945 te Mannheim (Duitsland) met elkander hebben aangegaan, nietig en zonder waarde is;

Overwegende dat verweerders ten bewijze van hun huwelijk alleen een stuk voorleggen, waarbij een Frans verbindingsofficier bij het Amerikaanse leger, bevelhebber van de Franse repatriëringscommissie te Mannheim (Duitsland), bevestigt dat beide verweerders aldaar op 7 Mei 1945, in zijn tegenwoordigheid, wettelijk in de echt werden verbonden « door de officier van de burgerlijke stand te Mannheim »;

Overwegende dat, wat betreft de vormvoorwaarden, het in de vreemde tussen een Belgische staatsburger en een vrouwelijke vreemdelinge aangegaan, geldig is voltrokken, indien het voltrokken is naar de in dat land gebruikelijke vorm, krachtens de rechtsregel « locus regit actum » (art. 170, 1°, Burg. W.B.).

Overwegende dat de Duitse wetgeving de voltrekking van het huwelijk voor de ambtenaar van de burgerlijke stand vereist (art. 15 der Duitse wet van 8 Juli 1938);

Overwegende dat de hierboven bedoelde Franse verbindingsofficier niet alleen niet de bevoegdheid bezat van ambtenaar van de burgerlijke stand ten opzichte van een man van Belgische en een vrouw van Russische nationaliteit, maar dat hij zich dit ambt ook niet heeft aangematigd in de akte;

Overwegende dat anderzijds uit de stukken nrs 26 en 84 van de bundel van het Parket blijkt, dat de ambtenaar van de burgerlijke stand te Mannheim blijkbaar bij de huwelijksvoltrekking niet is tussengekomen en dat de akte ook niet werd ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand te Mannheim;

Overwegende dat men dus in onderhavig geval staat, niet voor een geval van onbevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand, maar voor een geval van « afwezigheid van huwelijksvoltrekking voor de ambtenaar van de burgerlijke stand » d.i. voor een door het burgerlijk wetboek niet voorzien geval van nietigheid;

Dat zulk geval echter niettemin dient te worden beschouwd, niet als een geval van zogezegd « niet-bestaand huwelijk », maar als een geval van (virtuele) voltrekte nietigheid van het huwelijk;

Dat er immers een schijnvoltrekking van huwelijk

voorhanden is, welke dient nietig te worden verklaard (De Page, Droit civil, dl I, nrs 646, 647, 655 en 658);

Overwegende dat op grond van de omstandigheden, die blijken uit de bundel van het Parket, aan te nemen is dat beide verweerders te goeder trouw hebben gemeend een geldig huwelijk aan te gaan;

Overwegende dat de goede trouw volstaat om ook in geval van zogezegd « onbestaand huwelijk », d.i. in geval van virtuele voltrekte nietigheid en zelfs in geval van afwezigheid van huwelijksvoltrekking voor de ambtenaar van de burgerlijke stand, het vermeend huwelijk aan te nemen (De Page, op. cit., dl I, nr 675, 4° en noot; Kluykens, dl VII, nr 314);

Overwegende dat verweerders' tegenvordering, er toe strekkende de voordelen van het vermeend huwelijk te mogen genieten, derhalve ontvankelijk is en gegrond;

Dat de gevolgen van het vermeend huwelijk door verweerders in hun besluiten juist worden geformuleerd (Zie De Page, dl I, nrs 678 en 680); dat gezien de goede trouw van beide verweerders het past de kosten te leggen op de eisende partij;

Om deze redenen :

De rechtbank, wijzende op tegenspraak en in eerste aanleg, alle meeromvattende besluiten verwerpende, geeft akte aan eerste verweerder dat hij tweede verweerderster machtigt om in rechte te treden;

Rechtdoende op de hoofdeis : zegt dat het huwelijk, dat verweerders op 8 Mei 1945, met elkander hebben aangegaan te Mannheim (Duitsland), nietig is;

En wijzende op de tegeneis : zegt voor recht dat beide verweerders te goeder trouw bedoeld huwelijk hebben aangegaan; dat het nietig verklaard huwelijk als vermeend zal worden aangezien ten opzichte van beide partijen en hun kind of hun kinderen, die mochten verwekt zijn op het ogenblik dat het vonnis kracht van gewijsde zal bekomen; dat voormeld huwelijk bijgevolg voor het verleden de burgerlijke gevolgen zal behouden, wat beide echtgenoten en gezegde kinderen aangaat, en dat het voor de toekomst alle verworven rechten zal behouden, geboren vóór de vernietiging van het huwelijk en waarvan de gevolgen blijven bestaan, onafhankelijk van deze vernietiging;

Zegt dat verweerderster de Belgische nationaliteit behoudt; dat de kinderen, geboren of verwekt op het ogenblik dat het vonnis in kracht van gewijsde zal gaan, wettig blijven met al de gevolgen daaraan verbonden en dat de kindergelden aan verweerders behouden blijven;

Veroordeelt de eisende partij, procureur des Konings tot de kosten.

**RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL**

11e Kamer. — 8 Juli 1950.

Voorzitter : M. Raeymaekers.

Referendaris : M. Scheyvaerts.

Advocaten : Mrs Nauwelaerts en P. Ronse.

**Betrekkelijke bevoegdheid van de rechter. — Plaats waar de verbintenis moet worden uitgevoerd.**

*Met het oog op het uitvoeren van de overeenkomst is alleen bevoegd de rechter van de plaats waar de verbintenis dient te worden uitgevoerd, die de grondslag is van de rechtsovereenkomst, onverschillig of het ontstaan zelf van de overeenkomst al dan niet is betwist.*

P.V.B.A. S. t/ D.S.

Aangezien verweerder de bevoegdheid van de rechtbank betwist wegens de plaats, waar de rechtbank zetelt, om verschillende en niet van alle tegenstrijdigheid ontholte redenen (eerst en vooral discuteerde hij inderdaad over de vermelding in een factuur, waarvan hij de verzending ontkende);

Aangezien alleen moet in aanmerking worden genomen dat de verbinten's, die tot grondslag dient van de eis, te Gent diende te worden uitgevoerd;

Aangezien inderdaad eiseres de plaats niet aanduidt of ten minste bewijst waar de verbintenis zou zijn ontstaan, maar verweerder evenmin die plaats kan helpen te bepalen, wijl hij het ontstaan zelf van de verbintenis ontkent;

Aangezien eiseres zich vergist waar zij voor recht houdt, dat bevoegd is de rechtbank waar «de overeenkomst» werd gesloten;

Met het oog op het uitvoeren van de overeenkomst is inderdaad alleen bevoegd de rechtbank van de plaats waar deze verbintenis dient te worden uitgevoerd, welke men tot grondslag van de vordering laat gelden, onverschillig overigens of het ontstaan zelf van de overeenkomst al dan niet is betwist (vergelijk art. 42 lid 1 en art. 52, 3° der wet van 25 April 1876, raadpl. Comm. Brux. 20 December 1911, J.C. br. 1912, blz. 340 en nota onder Comm. Brux. 29 April 1905, J.C. Br. 1906, bl. 353; ook Bormans nummer 863);

Aangezien de vordering een verbintenis tot betaling betreft, waarvan desgevallend de uitvoering ter woonplaats van verweerder dient te worden gevorderd;

Aangezien verweerder woonachtig is te Gent;

Om deze redenen,

Verklaart zich de rechtbank onbevoegd; laat aan de partijen over zich te voorzien als naar recht;

Veroordeelt eiseres tot de kosten heden begroot op 40 frank.

## RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

1e Kamer. — 8 November 1950.

Voorzitter : M. Saverys.

Rechters : MM. Vleurinck en Delens.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs Vanderstegen en Hauwermeiren.

**Aanvaring. — Internationaal privaatrecht. — Recht van het land der aanvaring toepasselijk. — Werking der hoofdelijkheid. — Verjaring.**

*In geval van een in Nederland gebeurde aanvaring is de Nederlandse wet toepasselijk wat betreft de verantwoordelijkheid van partijen.*

*Krachtens art. 538 Ned. W. v. K. is in geval van aanvaring door schuld van het slepende schip, de reder van het gesleepte schip naast de reder van het slepende schip hoofdelijk aansprakelijk voor de schade.*

*Een vonnis over een hoofdelijke verbintenis, tegen een der schuldenaren uitgesproken, kan ook aan de overige mede-schuldenaren worden tegengeworpen.*

*Wanneer een vonnis is gewezen betreffende een aan een korte verjaring onderworpen vordering, treedt de dertigjarige verjaring in de plaats van de korte, ook t.a.v. de overige hoofdelijke medeschuldenaren.*

Gryson en Desmedt t/ Versyp.

Overwegende dat de sleepboot « Mathilde », toebehorende aan verweerder, op 8 October 1938 op het kanaal van Gent naar Terneuzen, Nederlands grondgebied, voer met vijf achter elkaar hangende lege schepen, waarvan de « Thérèse », toebehorende aan eisers, het vijfde schip was;

dat het schip « Eliza » aan de oever gemeerd stond;

dat de « Thérèse » op zeker ogenblik, onder de hevige wind die op de splitsing van het kanaal heerste, met haar voorschip voer op het roer van de « Eliza », die beschadigd werd;

Overwegende dat de verzekeraars van het schip « Eliza » als in de plaats gesteld van zijn eigenaar, op 16 November 1943, de reder van de « Thérèse » gedagvaard hebben vóór de Kantonrechter te Terneuzen tot betaling van de aldus berokkende schade, belopende 483,75 gulden;

dat de reder van de « Thérèse » rechtsvoorganger van eisers, door de Kantonrechter te Terneuzen bij vonnis van 8 Maart 1946 verantwoordelijk werd verklaard voor de schade aan het schip « Eliza »;

O. dat eisers deze veroordeling uitvoerden en bij onderhavige vordering tegen verweerder de terugbetaling vorderen van de helft van de 483,75 gulden, die zij betaalden;

dat hun eis steunt op het feit dat zij verwezen werden als hoofdelijk met verweerder aansprakelijk, en op het feit dat, zo zij de fout begingen deel uit te maken van een sleep van vijf lege schepen — die te lang was, gezien de omstandigheden — verweerder eveneens een fout heeft begaan met de vijf schepen in een sleep te willen ophalen in de plaats van de laatste schepen ervan los te maken bij het naderen van de splitsing van het kanaal;

Overwegende dat, nu de aanvaring in Nederland gebeurd is, de Nederlandse wet toepasselijk is voor de beoordeling van de verantwoordelijkheid van de partijen (Pallet, L'Abordage fluvial, bl. 612 - nr 656);

dat luidens art. 538 van het Nederlandse Wetboek van Koophandel, de reder van het gesleepte schip hoofdelijk aansprakelijk is voor de schade veroorzaakt door de schuld van het slepende schip;

Overwegende dat wanneer verschillende schuldenaren hoofdelijk verbonden zijn, het vonnis, dat betreffende de hoofdelijke verbintenis uitgesproken wordt ten aanzien van één schuldenaar, ook aan de andere mag worden tegengeworpen; (Planiol et Ripert, Droit civil, deel VII, nr 1086 - HR. Brussel 13 Juni 1916 P.P. 1915-20, 161 - Luik 25 Juli 1916, Pas. 1917. II. 161, - Vergel. De Page, deel III, nr 359bis - Rép. prat. V° Chose jugée nr 32);

Overwegende dat het vonnis waarbij de eigenaar van de « Thérèse » op 8 Maart 1946 door de Kantonrechter te Terneuzen aansprakelijk werd verklaard, de korte verjaring inzake aanvaring door de dertigjarige verjaring heeft vervangen (Rép. prat. Prescription en matière civile nr 306; Franse Cassatie, Civ. 6 December 1852 D. 1853. I. 50);

dat voormeld vonnis het gezag van het gewijsde bezit niet alleen in de rechtsverhoudingen tussen eisers en de eigenaar van de « Eliza », doch eveneens in de rechtsverhoudingen tussen eisers en verweerder, — en zulks ook wat betreft de verandering van de verjaring;

Overwegende dat de verantwoordelijkheid van elke partij billijk mag geschat worden in de verhouding van ene helft voor iedere;

dat verweerder dienvolgens de helft van 483,75 gulden of 241,88 gulden aan eisers moet terugbetalen;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Makende melding dat...

Wijzende van de hand als niet gegrond alle andere, meer omvattende en tegenstrijdige besluiten,

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond, dienvolgens verwijst verweerder aan eisers te betalen de tegenwaarde in Belgische franken van 241,88 fl., op de koers van de dag der werkelijke betaling, zulks met de gerechtelijke interesten en met de kosten van het geding.

## BALIELEVEN

### VERGADERING VAN HET VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

#### Het vraagstuk der advocaten die onder de wapens dienen

Het Verbond der Belgische Advocaten heeft zijn werkzaamheden hernomen door een vergadering, die plaats had op Zaterdag 6 October 1951 op het Gerechtshof te Brussel.

Lieten zich verontschuldigen: Mrs Sasserath, Devos, Lejeune, Balie van Kortrijk, Mr Vandermeersch,...

Onder de aanwezigen merkten wij op: Mr Gheude, de heren Stafhouders Loumaye, de Pierpont, Gobbe, Braun, Mrs Van Weddingen, Van Roye, Quintin, Chevalier, Tienrien.

Meerdere jongere confraters in uniform hadden de bijzondere oproep van de Voorzitter van het Verbond aan de advocaten, die zich onder de wapens bevinden, beantwoord.

Kapitein de Moreau, afgevaardigde van de Opvoedingsdienst van het leger, woonde de vergadering bij.

Mr Cornelis, Mr Simone David en Mr De Rycke spraken rouwhulden uit voor de Heren Stafhouders Hebbelynck, Haversin de Lexhy en Boddaert. Zij deden het in een sierlijke taal en met ontroering, daar ze alle drie zeer dicht stonden bij diegenen waarvan ze de figuur deden herleven.

Daarna deed Mr Landrien een mededeling betreffende de aanduiding van de kandidaten voor de hernieuwing van de Algemene Raad; de kandidaturen dienen bij hoogdringendheid toegezonden te worden aan het bureel van het Verbond, ten einde toe te laten op de volgende vergadering, die zal gehouden worden de laatste Zaterdag van October te Kortrijk de Algemene Raad samen te stellen.

Toen werd aangevangen met de eigenlijke dagorde. Deze had hoofdzakelijk als voorwerp de hulp welke het Verbond wenst te zien bieden aan de jongere confraters die geroepen zijn een onvermijdelijke maar uitzonderlijk lange militaire dienst te verrichten.

De Heer Voorzitter leidt het debat in door zijn onrust uit te spreken aangaande de vermindering van het geestelijk en juridisch potentieel dat, voor de jonge dokter in de rechten, de afzijdigheid van alle beroepsactiviteit, gedurende 24 maanden, na zich zal slepen.

Kapitein de Moreau zet dan aan de vergadering uiteen wat reeds gedaan was geworden sedert de maand Februari, datum sedert dewelke de militaire dienst van 24 maanden in voege werd gebracht.

Hij brengt in herinnering dat de advocaat geroepen is om de functies van officier uit te oefenen en dat hij dientengevolge een ver doorgedreven vorming moet ontvangen en reeds, na een jaar dienst, zware en belangrijke functies zal moeten vervullen.

Hij deelt mede dat in de maand Juni de advocaten, die zich onder de wapens bevinden, gedurende twee dagen verzameld zijn geworden.

Tengevolge van deze vergadering, die plaats had in bezet Duitsland, werd er door de Heer Majoor Fallon voorgesteld regelmatig dergelijke vergaderingen

te houden en in de garnizoenen studiecentra in het leven te roepen, die een bibliotheek zouden bevatten, een juridische documentatie, enz. Hierbij dienen nog gevoegd te worden contacten met universitaire faculteiten.

Deze voorstellen zijn goedgekeurd geworden door de Minister van Landsverdediging.

Met de verwezenlijking ervan werd reeds een aanvang gemaakt.

Er is nog voor de tweede helft der maand October een nieuwe samenkomst voorzien van de advocaten die onder de wapens dienen.

Mr Tienrien doet uitschijnen dat het bericht dat van uit Brussel verzonden wordt, voor de aanduiding van de advocaten, gelast te pleiten voor de Krijgsraden te velde, te laat toekomt.

Hij onderlijnt dat de gratuititeit van de verdediging voor de Krijgsraden niet meer absoluut zal zijn doch zal afhangen van het werkelijk onvermogen.

Mr Loumaye drukt op de noodzakelijkheid dat de advocaat-militiaan de gelegenheid zou hebben praktische oefeningen te verrichten; samenkomsten en bibliotheken zijn niet voldoende; er zouden aan de advocaten bijkomende verlofdagen moeten toegekend worden, ten einde hen toe te laten het bureel van hun patroon te kunnen bezoeken.

Een adjudant van de School RASC vraagt dat, gedurende het tweede dienstjaar, de advocaten zouden mogen beschikken over enkele namiddagen per week om hun theoretische en praktische kennis te verdiepen. Hij wenst een verlenging der week-endverloven.

De Heer Voorzitter legt er de klemtoon op dat de vergadering in de eerste plaats bestemd is om inlichtingen in te winnen aangaande hetgeen zou dienen verwezenlijkt te worden; het overige zal dan zeer spoedig volgen daar het Verbond zich in verbinding zal stellen met de bevoegde overheden.

De advocaat die in België in garnizoen is dient gedurende zijn vrije tijd de mogelijkheid te hebben een kantoor te bezoeken, zonder echter honoraria te ontvangen.

De advocaten, die zich bij het bezettingsleger bevinden, dienen er zich rekenschap van te geven dat het pleiten voor de Krijgsraden geenszins een voldoende beroepsvorming uitmaakt.

Het moet hun mogelijk gemaakt worden het contact met het intellectuele leven te bewaren en hun geestelijke nieuwsgierigheid, voor al wat het recht betreft, levendig te houden.

De Heer Stafhouder Collignon stelt voor dat er onmiddellijk zou overgegaan worden tot het samenstellen van een commissie, die zich met de overheden zal in verbinding stellen.

Kapitein de Moreau, in antwoord op de opmerkingen die door de vergadering gemaakt werden, vraagt dat het Verbond nauwkeurige en concrete voorstellen zou uitwerken die met een maximum welwillendheid zullen onderzocht worden.

De Heer Voorzitter doet een beroep op de advocaten opdat zij hun hulp zouden verlenen bij het samenstellen der bibliotheken van de studiecentra en opdat ze zich zouden bereid verklaren voor hun confraters in het bezettingsleger spreekbeurten te houden over rechtskundige aangelegenheden.

Mr Nice stelt voor dat na een jaar dienst de advocaat in de gelegenheid zou gesteld worden blijk te geven van zijn militaire bekwaamheden; wanneer deze voldoende zouden zijn zou hij in een garnizoen kunnen gezonden worden, ter plaatse waar hij zijn beroep uitoefent.

Mr Coppieters de Gibson vraagt dat, zonder dat een voorrecht in het leven geroepen worde, de advo-



caat op dezelfde lijn zou worden gesteld met de techniek, die de gelegenheid bekomt gedurende zijn tweede dienstjaar zijn beroepsvorming te volledigen.

Mr Passelecq stelt voor dat gedurende de beroepsvergaderingen, die georganiseerd worden voor de advocaten-militianen, men hun de beroepsregels zou aanleren en dat men hun de gelegenheid zou geven zich te oefenen in de pleidooien.

Een advocaat, die in dienst is bij het bezettingsleger, brengt in het midden dat men aan hem, zoals aan zijn confraters, gevraagd heeft lessen te geven, maar dat zulks een tijd in beslag neemt die nuttig zou kunnen besteed worden voor eigen vorming.

Er is sprake van consultatieburelen in het leven te roepen, die de soldaten in de gelegenheid zouden stellen inlichtingen in te winnen over hun rechten, bij de advocaten die in dienst zijn.

De Heer Voorzitter sluit dit interessant debat met het voorstel dat de commissie, gelast met het onderzoek van het vraagstuk, als volgt zou samengesteld worden: Mrs de Pierpont, Stafhouder te Luik, Coppieters de Gibson, Nice, Van Gerven (onder voorbehoud van goedkeuring) en Thiebauld.

Daarna doet de Heer Stafhouder Collignon een mededeling betreffende het fiscaal forfait.

Om te eindigen doet de Voorzitter de agenda der werkzaamheden van het Verbond kennen voor het rechterlijk jaar 1951-52.

De vergaderingen zullen plaats hebben op de hiernavolgende plaatsen en data:

Kortrijk 27 October, Mons 26 Januari, Mechelen 23 Februari, Hoei 29 Maart, Dendermonde 31 Mei.

De plechtige vergadering op het einde van het jaar zal later worden vastgesteld; zij zal gehouden worden in Wallonië.

Op de vergadering van October zal Mr Van Roye een uiteenzetting doen betreffende de stand van het vraagstuk der Pensioenkassen.

#### VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE TE ANTWERPEN

De Vlaamse Conferentie der Antwerpse Balie wenst niets onverlet te laten om hare leden te bewijzen dat zij ongelijk hebben de door haar ingerichte bijeenkomsten en uitstappen te verzuimen, om welke reden ook. Het is dan ook overduidelijk dat de confraters, die de Rondvaart doorheen de Antwerpse haven hebben gemist, met spijt in het hart de verkeerde organisatie van hun Zaterdagmiddag op 6 Oktober, hebben overdacht.

Vanaf kwart voor twee zochten talrijke wagens, enigszins onwennig, hun weg achter het elegante Loodswezengebouw om te parkeren tussen licht- of brulboeien, naast een radiomast of in de onmiddellijke buurt van kleine motorboten, die hulpeloos in het droge op de hoge tij lagen te wachten. De passagiers keken speurend langs de granieten kaaien naar de *Flandriaboot*, die het rondschriven hen had aangekondigd. Verborg en achter de zware kaaimuur deinde een kleine, maar snelle eenheid van de *Flandria*-vloot, getooid met vele helkleurige vlaggetjes, die alles een feestelijk uitzicht gaven. Langs de kleine vlotbrug ging het naar beneden, de loopplank over, en dan zoeken naar een gezellig zitje op de voorplecht (voor de sportieven), een comfortabele rieten zetel midships (voor de notabelen) of een klein roodbruin bankje op de achterplecht (voor de poëten).

In tegenstelling met andere vergaderingen, door de Conferentie ingericht, diende er hier aan « voorstellen » te worden gedaan, immers de echtgenoten der Confraters waren door een gelukkig initiatief uit de

verborgenheid gehaald, waarin een oude conventie hen had verdrongen, en zij kwamen hoogst talrijk op het appel. Hun kleurige aanwezigheid bracht een opgeruimde noot midden de ernst en de statigheid, die een juristenvergadering steeds kenmerkt of minstens behoort te kenmerken.

Met een sierlijke zwaai — nauwelijks een kwartier na het vastgestelde vertrekuur — boog de boot de rivier op en stevende zeewaarts, richting Kruisschans. De zon deed het onmogelijke om ons een Augustus-illusie te geven en het Scheldewater was zo blauw als zijn traditionele grijs-groene kleur het velen kon. Een Mecenass, wiens incognito wij niet willen doorkijken, zorgde voor ware feeststemming en liet door gediensstige handen de goede producten van eigen en vreemde bodem ronddelen als ware die gezellige Antwerpse Balie een officiële afvaardiging van het gemeentebestuur van Bremen of een commissie Amerikaanse senatoren.

De Kruisschans werd vlug bereikt. Twee reusachtige zee-schepen, op weg naar zee, ruimden de plaats voor onze notendop, die weldra het meer rustige dokwater doorkliefde.

De Petroleumhaven werd maar even « van ver » bekeken. Trouwens de instellingen zelf schijnen wegens tal van redenen voor alle bezoek te zijn afgesloten. Het geleerd gezelschap diende zich tevreden te stellen met een algemeen zicht op de netjes aaneengerijde tanks. Een indruk van ruimte en grootse opvatting voor de toekomst bleef over bij deze snelle doorvaart van het nieuwe havengebied.

Meteen werden onze blikken getroffen door de vier machtige laadbruggen van de *Stocatra*, die in volle werking, hun griepers lieten neerzinken in de diepe ruimen van een kleine pleiade Italiaanse, Zweedse en Franse schepen. Onze boot meerde met een scherpe bocht en het talrijk gezelschap begaf zich naar een vergaderzaal in de administratieve gebouwen van de *Stocatra*, waar een paar hoffelijke afgevaardigden ons opwachten, de erewijn (of ere-aquavit) schonken en ook sigaren ter beschikking stelden, die even machtig aandeden als de laadbruggen. Een keurig gepolycopeerde tekst gaf bijzonderheden over de prestaties van laden en ontladen met de records die op verschillende tijdstippen door het bedrijf bereikt werden. Wellicht was ons verblijf in de *Stocatra*-instelling te kort, of wellicht nam het wijngedeelte een te omvangrijk deel van de tijd in beslag. Doch het gezelschap kon zich minstens vleien een « algemene indruk » te hebben meegenomen van deze reuzenonderneming, wier prestaties het buitenland ons benijden mag.

Van *Stocatra* naar C.M.B. is het maar een kort eindje. De aankomst van de kleine *Flandria* werd voor de splinternieuwe gebouwen van het havenstation door de directie der C.M.B. georganiseerd als gold het de *Queen Mary*. Geüniformeerde bedienden vatten de meertouwen. De groep werd in drie delen gesplitst, ieder voorzien van een gids en een kort, doch leerzaam bezoek werd gebracht aan de stapelplaatsen, netjes ingedeeld naargelang het uitgaande, inkomende of transitgoederen betrof. Een « stacker » of lift op wieltjes vertoonde zijn kunstjes met een geweldige kist, net als een geleerde olifant en deponeerde — na afloop der demonstratie — zijn zware vracht als een pluimpje boven op een twee meter hoge stapel. De tocht liep verder door het eigenlijke station, dat met zijn ruime bouwtrant en zijn praktische schikking van hall, burelen, tolruimte e.d.m. een meesterwerk is van organisatorisch denken. De gastvrijheid van onze vriendelijke mentors kende geen grenzen. Wij werden de ruime spijzaal binnengeleid, waar tientallen gezellige tafeltjes gedekt stonden en het gezelschap werd ver-

gast op thee, koffie en gebak. Elke deelnemer ontving een luxueus uitgegeven en rijk geïllustreerde brochure als aandenken aan het memorabele bezoek. Mr Ooms, Voorzitter der Conferentie, nam dan ook in aller naam het woord om de Directie der C.M.B. van harte voor hare gastvrijheid te danken. Zijn dank omsloot allen die het hunne hadden bijgedragen om het welgelukken van de boottocht te helpen verzekeren. Ook de «deelnemers» en meer bijzonder hunne dames werden bedacht door Mr Ooms, die hun talrijke opkomst zeer op prijs stelde.

Hier eindigde de tocht. De snelle *Flandria* liet zijn motor op volle toeren draaien. Via *Ford Motor Cy, General Motors* en droogdokken kwamen we terug aan het uitgangspunt. De liefhebbers van romantische avondzichten konden hun hart ophalen aan een enig schouwspel: de drukke dokken keerden stilaan tot rust terug, terwijl de laatste zeeschepen zich losmaakten van hunne aanlegplaatsen om door nijverige tugboats naar de *Kruisschans* te worden gesleept. De mist viel langzaam over het kalmer wordend water, terwijl de eerste boordlichten op de schepen werden ontstoken.

Het is geen grootspraak te beweren dat een stilgeworden, doch uitermate tevreden gezelschap aan wal stapte en dat organisaties van dergelijke aard de Vlaamse Conferentie ter ere strekken.

J. M.

#### VOETBALKAMPIOENSCHAP TUSSEN DE BALIES 1951 - 1952

| 1 <sup>e</sup> dag             | 2 <sup>e</sup> dag             | 3 <sup>e</sup> dag |
|--------------------------------|--------------------------------|--------------------|
| Brussel-Charleroi              | Charleroi-Gent                 | Luik-Charleroi     |
| Gent-Antwerpen                 | Antwerpen-Luik                 | Gent-Brussel       |
| Luik-bye                       | Brussel-bye                    | Antwerpen-bye      |
| 4 <sup>e</sup> dag             | 5 <sup>e</sup> dag             |                    |
| Charleroi-Antwerpen            | Antwerpen-Brussel              |                    |
| Gent-bye                       | Luik-Gent                      |                    |
|                                | Charleroi-bye                  |                    |
| 1 <sup>e</sup> dag 13 October  | 6 <sup>e</sup> dag 19 Januari  |                    |
| 2 <sup>e</sup> dag 27 October  | 7 <sup>e</sup> dag 2 Februari  |                    |
| 3 <sup>e</sup> dag 10 November | 8 <sup>e</sup> dag 16 Februari |                    |
| 4 <sup>e</sup> dag 24 November | 9 <sup>e</sup> dag 1 Maart     |                    |
| 5 <sup>e</sup> dag 8 December  | 10 <sup>e</sup> dag 15 Maart   |                    |

Beslissingen :

- 1) het is de clubs geoorloofd op de bepaalde dag matches te wijzigen in die zin dat de match zal mogen gespeeld worden bij de bezoekers in de plaats van op het terrein van de oorspronkelijke thuisspelers.
- 2) In geval beide clubs een zelfde kleur dragen zal de club der thuisspelers een witte trui dragen.
- 3) Een verslag over de matches zal verplichtend dienen toegezonden te worden aan het Journal des Tribunaux en aan het Rechtskundig Weekblad.
- 4) Het tornooi om de beker, aangeboden door het Verbond der Belgische Advocaten, zal te Brussel georganiseerd worden dadelijk na het kampioenschap. Daar het kampioenschap 5 ploegen telt zal er daags vóór het tornooi een schiftingswedstrijd plaats hebben tussen de twee laatste ploegen van het kampioenschap ten einde een normale afwikkeling van het tornooi toe te laten.
- 5) De secretarissen en schatbewaarders der clubs worden verzocht voor elke match stipt het reglement van de Belgische Voetbalbond te eerbiedigen wat betreft de scheidsrechterlijke documenten.

## TIJDSCHRIFTEN

**De Gemeentegids** - September 1951, n° 29.

Het actueel vraagstuk van de Reeksverhoging der gemeenten.

**Tijdschrift voor Gemeenterecht** — 9e aflevering September 1951.

Burgerlijke veiligheid - Bevolking - Gemeenteraad - Kiezerslijsten - Gemeentelijke politie - Gemeentelijk personeel - aansprakelijkheid van de gemeente - benoemingen - bezoldiging - Bouwverlof - Burgerlijke stand - Onderwijzend personeel.

**Nederlandse Juristenblad** - 22 September 1951, afl. 32.

Prof. Mr J. M. Van Bemmelen : De leeftijdsgrens in de Kinderwetten. — Mr L. De Groot : Verhaalsrecht volgens de Armenwet tijdens de echtscheidingsprocedure.

— Afl. 33 van 29 September 1951.

Dr E. D. Hirsch Ballin : Delegatie in de auteurswetgeving. — Mr H. J. Marinus Gerlings : Het aanbrengen van de zaak ter terechtzitting.

Afl. 34 van 6 Oktober 1951.

Prof. Mr E. H. s'Jacobs, Gevaar voor verstening der Grondwet. — Mr. W. H. Vermeer, De wettelijke toestand van « oorlogsgevaar » (i.v.m. art. 45 Wegenverkeerswet.

**Weekblad voor Privaatrecht, Notarisambt en Registratie** - nr 4207 - 4208 - 4209 - 4210 - 4211 (slot).

Prof. Mr J. Wiarda : Het arrest van 5 Mei 1950, N. J. 1951 n° 1 Inzake Damhof tegen den staat der Nederlanden aangaande de artt. 639 en 2014 B.Wb. en eetherstel voor diephuis en de negentiende eeuw.

**Arbitrale rechtspraak** — nr 369 van September 1951. Rechtspraak.

**Journal des Tribunaux** — 16 septembre nr 3905.

Vandeveld-Winant J. : Variations juridiques, près d'une fontaine sur le temps et la durée — Paul Orianne : Le Code de la route. — 1945-50.

— N° 3906 van 23 September 1951.

J. P. Haesaert : La compétence des conseils de l'Economie. — Paul Orianne : Le Code de la route (1945-1950).

— N° 3907 van 30 September 1951.

H. Bekaert : L'incidence fortuite en matière de responsabilité civile. — Hendricks : La loi du 10 juillet 1951 modifiant la législation coordonnée sur la réparation des accidents du travail.

René Tahon, Le consentement de la victime. — Rechtspraak.

**Journal des Tribunaux d'Outre-Mer** — 15 Septembre 1951 nr 15.

V. Devaux : Sorcellerie, Empoisonnement, Crédulité.

— L. Bours : Quelles sont les peines comminées par l'article 112 du Code pénal ?

**Revue de l'Administration et du Droit Administratif de la Belgique** — 8e et 9e livraison 1951.

J. Masquelin : Droit constitutionnel — Conseil d'Etat — Bibliographie.

**Revue de Droit Penal et de Criminologie** - nr 1 October 1951.

Maria Ruiz-Funes, La personnalité et la peine. — Chevalier Braas et Jean Vanden Bossche, l'Abstention de porter secours. — E. De Greef, Note concernant la

psychologie de l'omission. — Marc Ancel, Les doctrines nouvelles de la défense sociale. — A. Ley, L'impuissance sexuelle en justice.

**Recueil Dalloz de Doctrine et Jurisprudence et de Législation.** — 31e cahier, 20 Septembre 1951.

M. H. Donnedieu de Vabres : La révision de l'ordonnance du 2 février 1945.

— 32e cahier, 4 Octobre 1951.

— N° 3908 van 7 October 1951.

## Aan onze trouwe Abonnés !

*Om de zeer hoge materiële kosten der uitgave van het Rechtskundig Weekblad te dekken is het volstrekt nodig dat het aantal onzer abonnés in aanzienlijke mate zou stijgen.*

*Al te veel Vlaamse juristen bleven tot nog toe onverschillig en verwaarloosden zich als abonné aan te melden.*

*Om het Rechtskundig Weekblad in leven te kunnen houden is het vereist dat er in de Vlaamse rechtswereld een geweldige inspanning zou gedaan worden om nieuwe abonnementen te werven. De prijs van het abonnement is zo gering en de noodzakelijkheid van het bestaan van het weekblad is toch zo onbetwistbaar !*

*Wanneer degenen die belangstelling hebben voor het doel dat wij nastreven het willen, is het mogelijk het aantal onzer abonnés te verdubbelen. Ieder kan, — wanneer hij het werkelijk wil — één nieuw abonné bijbrengen. Dit vergt slechts een kleine moeite in het midden van vrienden, confraters of collega's.*

*Mogen wij U vragen U deze kleine moeite te willen getroosten !*

WIJ VERWACHTEN VAN ELK UWER, NOG DEZE WEEK  
DE OPGAVE VAN EEN NIEUW ABONNÉ !